

Projekt

z dnia 13 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W HRUBIESZOWIE**

z dnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej
Hrubieszów za lata 2021 - 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) w związku z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się „Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Hrubieszów za lata 2021 - 2022” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Hrubieszowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Anna Naja

**Raport z realizacji
„Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Miejskiej Hrubieszów”
za lata 2021-2022**

Hrubieszów 2023

Wykonawca:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja
43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10
tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98
biuro@eko-precyzja.eu

Spis treści

Wykaz skrótów.....	4
1. Wstęp.....	5
1.1. Podstawa prawna.....	5
1.2. Okres sprawozdawczy	5
1.3. Źródła danych	5
1.4. Zakres opracowania.....	6
2. Charakterystyka Gminy Miejskiej Hrubieszów	7
2.1. Położenie	7
2.2. Komunikacja.....	9
2.3. Demografia	12
2.4. Klimat.....	14
2.5. Gleby.....	16
2.6. Wody powierzchniowe i podziemne.....	18
2.7. Rzeźba terenu i budowa geologiczna	23
2.8. Zasoby geologiczne	25
2.9. Formy ochrony przyrody	26
3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Hrubieszów	32
3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	32
3.2. Ochrona przed hałasem	47
3.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	55
3.4. Gospodarowanie wodami	59
3.5. Gospodarka wodno-ściekowa	68
3.6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi.....	74
3.7. Gleby.....	76
3.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów.....	79
3.9. Ochrona przyrody i krajobrazu	87
3.10. Zagrożenia poważnymi awariami	92
4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska	94
5. Ocena systemu monitoringu	98
Podsumowanie.....	102
Spis tabel.....	104
Spis rysunków.....	106

Wykaz skrótów

b.d.	brak danych
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ASGOK	Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi
EFRR	Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
JCW	Jednolita część wód
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd	Jednolita część wód podziemnych
KPGO	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
MPA	Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu
MOKSiR	Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POKzA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
RIPOK	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
UE	Unia Europejska
URE	Urząd Regulacji Energetyki
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
ZDP	Zarząd Dróg Powiatowych
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz.U. 2022 r., poz. 2556 ze zm.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty z wykonania programów, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Ostatni Program Ochrony Środowiska dla gminy Hrubieszów został przyjęty Uchwałą nr XXIX/238/2020 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 30 grudnia 2020 r. Program Ochrony Środowiska ma na celu realizację polityki ochrony środowiska gminy Hrubieszów. Jego realizacja prowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego i efektywnego zarządzania środowiskiem. Celem Raportu jest ocena stopnia realizacji i analiza ujętych w Programie działań wraz z poniesionymi nakładami finansowymi.

1.2. Okres sprawozdawczy

Niniejszy Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla gminy Hrubieszów na lata 2021– 2022” sporządzono na podstawie analizy realizacji zadań zawartych w Programie, określonych dla gminy Hrubieszów. Raport obejmuje okres od **1 stycznia 2021 – 31 grudnia 2022 r.**

1.3. Źródła danych

Dane wykorzystane podczas sporządzania niniejszego raportu pochodzą z:

- Urzędu Miejskiego Hrubieszów,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie,
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie,
- Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Lublinie,
- Okręgowy Urząd Górniczy w Lublinie,
- PGW WP Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Hrubieszowie
- Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Lublinie,
- Nadleśnictwa Strzelce,
- Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Hrubieszowie,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Hrubieszowie,
- Zakład Energetyki Ciepłej w Hrubieszowie,
- Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Hrubieszowie,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Hrubieszowie,
- Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lublinie,

- Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach,
- Zespół Szkół Nr 1 w Hrubieszowie,
- Zespół Szkół Nr 3 w Hrubieszowie,

1.4. Zakres opracowania

W skład niniejszego Raportu wchodzi następujące składowe:

- Charakterystyka Gminy Miejskiej Hrubieszów,
- Zakres realizacji Programu,
- Ocena realizacji Programu,
- Ocena systemu monitoringu,
- Podsumowanie.

2. Charakterystyka Gminy Miejskiej Hrubieszów

2.1. Położenie

Miasto Hrubieszów usytuowane jest w południowo-wschodniej części Polski, na terenie województwa lubelskiego, przy granicy polsko-ukraińskiej. Jest najdalej na wschód wysuniętym miastem w kraju, znajduje się zaledwie 18 km od przejścia granicznego z Ukrainą zlokalizowanego w Zosinie (5 km w linii prostej przez Bug) i w odległości 34 km (przez DW844) od przejścia granicznego w Dołhobyczowie oraz w pobliżu najbardziej wysuniętego na wschód punktu w Polsce - zakole Bugu w miejscowości Zosin, 24°08' E. Na terenie miasta znajduje się również polsko-ukraińskie kolejowe przejście graniczne Hrubieszów-Włodzimierz Wołyński (w tym punkty ekspedycyjne w ruchu towarowym).

Hrubieszów jest stolicą Powiatu Hrubieszowskiego w skład, którego wchodzi: Miasto Hrubieszów oraz gminy wiejskie: Dołhobyczów, Horodło, Hrubieszów, Mircze, Trzeszczany, Uchanie, Werbkowice. Ogólna powierzchnia miasta wynosi 3 303 ha (33 km²), co stanowi 2,6% powierzchni powiatu hrubieszowskiego. Miasto geodezyjnie podzielone jest na trzy obręby ewidencyjne: Śródmieście, Podgórze i Sławęcin.

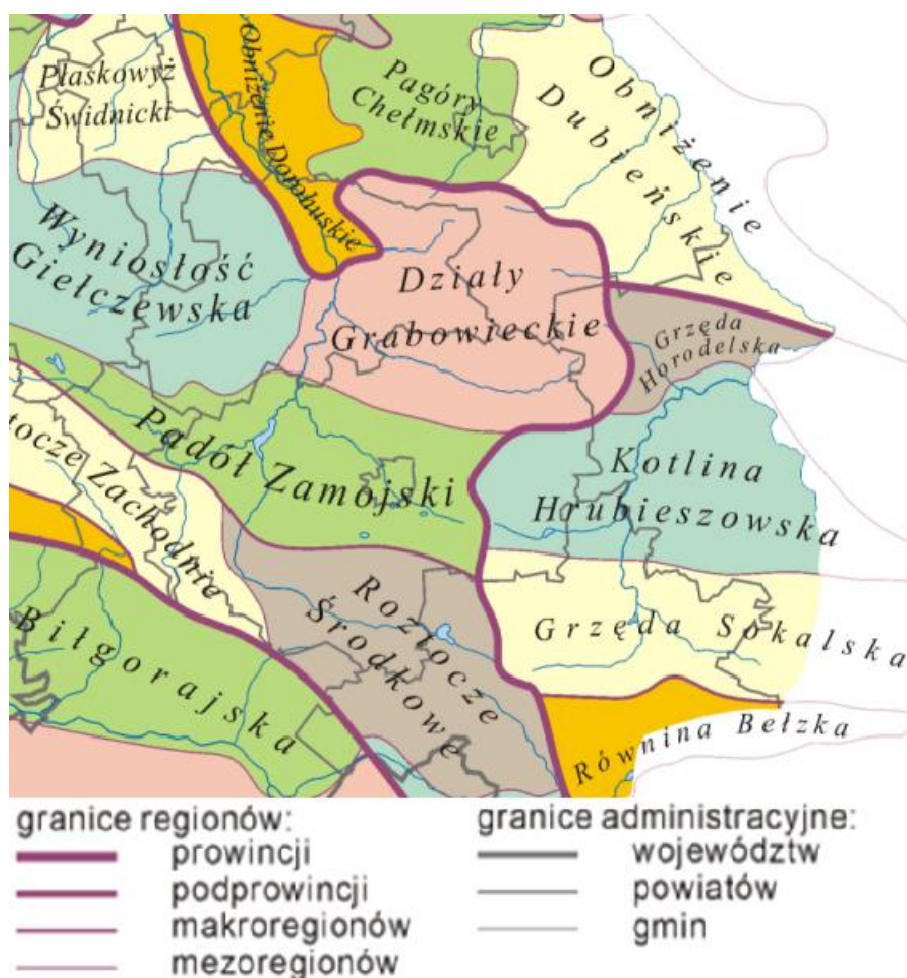

Rysunek 1. Położenie gminy miejskiej Hrubieszów na tle województwa lubelskiego.

źródło: opracowanie własne

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998) gmina miejska Hrubieszów umiejscowione jest w następujących jednostkach:

- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa,
 - prowincja – Wyżyny Polskie (34),
 - podprowincja – Wyżyna Lubelsko - Lwowska (343),
 - makroregion – Wyżyna Lubelska (343.1)
 - mezoregion – Działy Grabowieckie (343.18)
- megaregion – Niż Wschodnioeuropejski,
 - prowincja – Wyżyny Ukraińskie (85),
 - podprowincja – Wyżyna Wołyńsko – Podolska (851),
 - makroregion – Wyżyna Wołyńska (851.1),
 - mezoregion – Grzęda Horodelska (851.11),
 - mezoregion – Kotlina Hrubieszowska (851.12).

Rysunek 2. Położenie gminy miejskiej Hrubieszów na tle regionów fizycznogeograficznych.

źródło: Wikipedia, opracowanie własne

2.2. Komunikacja

Sieć komunikacyjna miasta współtworzona jest przede wszystkim przez transport drogowy. Składa się ona z:

- dróg krajowych o łącznej długości 4,962 km:
 - DK74 od km 0 + 406 km do 5 + 368 km
- drogi wojewódzkiej 844 o długości 9,34 km,
- 40 dróg powiatowych o łącznej długości 39,160 km:
 - droga 3473L Mickiewicza 356mb,
 - droga 3474L Narutowicza 587mb,
 - droga 3476L Polna 993mb,
 - droga 3487L Piłsudskiego 876mb,
 - droga 3457L Bat. Chłopskich 1130mb,
 - droga 3458L Ciesielczuka 746mb,
 - droga 3459L Listopadowa 607mb,
 - droga 3460L Działkowa 972mb,
 - droga 3462L Grotthusów 642mb,
 - droga 3463L Grunwaldzka 548mb,
 - droga 3467L Królowej Jadwigi 733mb,
 - droga 3468L Górna 363mb,
 - droga 3470L Ludna 446mb,
 - droga 3477L Prosta 200mb,
 - droga 3482L Targowa 367mb,
 - droga 3485L Wesoła 830mb,
 - droga 3454L Antonówka 1177mb,
 - droga 3455L Bartłomieja 374mb,
 - droga 3461L Gęsia 111mb,
 - droga 3464L Władysława Jagiełły 1042mb,
 - droga 3465L Marii Konopnickiej 930mb,
 - droga 3466L Komandora Krawczyka 738mb,
 - droga 3469L Lipice 2982mb,
 - droga 3471L Matejki 394mb,
 - droga 3472L Michałówka 2300mb,
 - droga 3475L Podzamcze 250mb,
 - droga 3478L Bolesława Prusa 304mb,
 - droga 3479L 27 Wołyńska Dywizja piechoty Ak 68mb,
 - droga 3479L Pogodna 108mb,
 - droga 3480L Szewska 348mb,
 - droga 3481L Mjr.H. Dobrzańskiego "Hubala" 292mb,
 - droga 3483L Teresówka 661mb,
 - droga 3484L Uchańska 4030mb,
 - droga 3486L Wspólna 54mb
 - droga 3432L Nowa 2647mb,

- droga 3430L Kolejowa 2129mb,
- droga 3407L Dziekanowska 1310mb,
- droga 3430L Grabowiecka 1813mb,
- droga 3412L Dwernickiego 2517mb,
- droga 3431L Gródecka 2185mb.

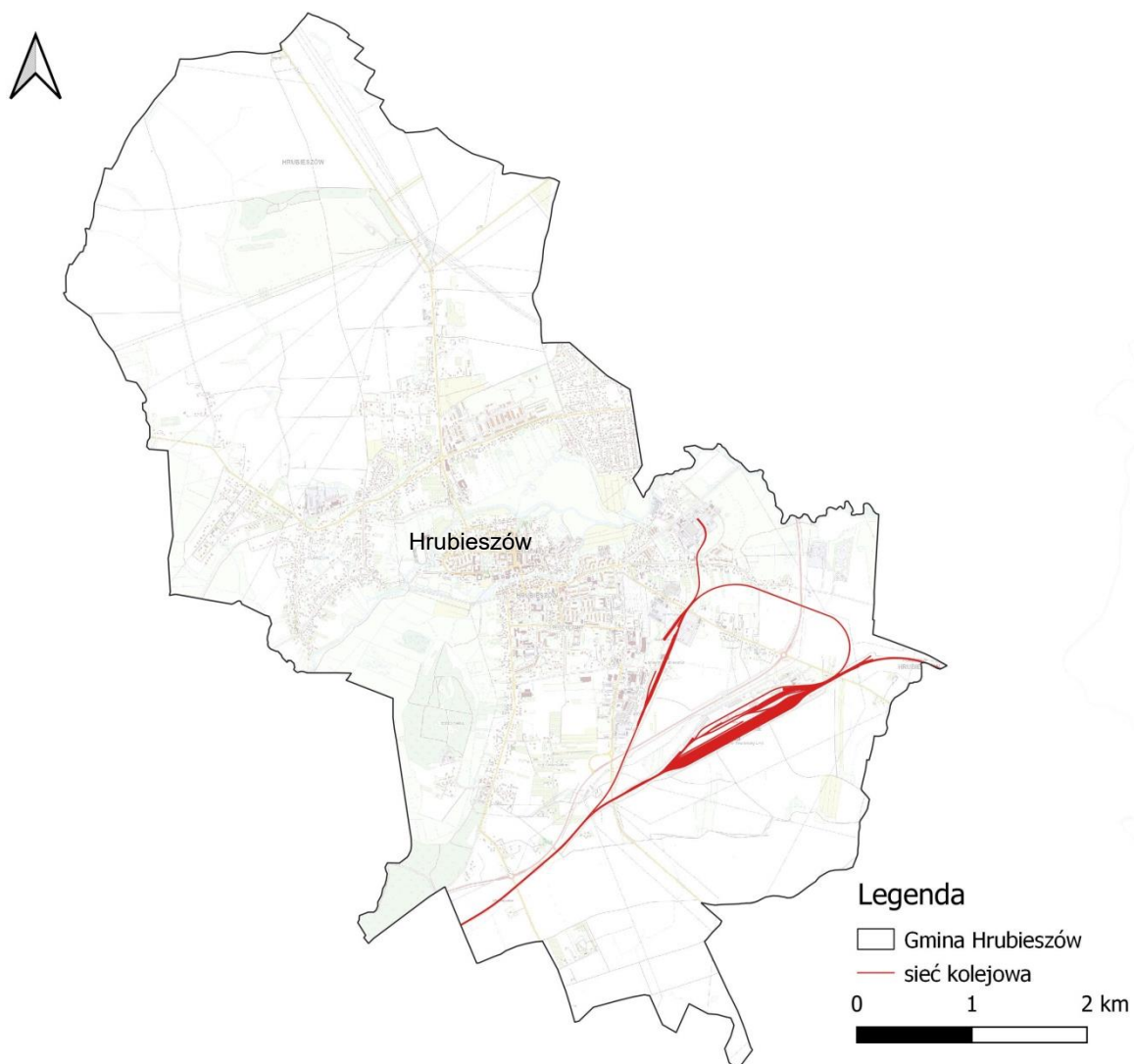
Rysunek 3. Układ głównych dróg na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.

źródło: opracowanie własne

Kolej

Sieć kolejowa na terenie gminy miejskiej Hrubieszów jest współtworzona przez:

- linia kolejowa nr 72 Zawada – Hrubieszów Miasto – linia o długości 64,215 km oddana do użytku w 1916 roku. Od 2007 roku prędkość maksymalna wynosi 60 km/h. Linia czynna dla transportu towarowego i pasażerskiego.
- linia kolejowa nr 65 Most na rzece Bug – Sławków Południowy LHS – jednotorowa linia kolejowa o długości 394,650 km oddana do użytku w 1979 roku. Prędkość maksymalna wynosi 80 km/h. Linia kolejowa nr 65 jest najdłuższą szerokotorową (1520 mm) linią kolejową w Polsce. Od 2001 roku linia jest czynna wyłącznie dla transportu towarowego, ruch pasażerski zakończył się w 2000 roku.

Rysunek 4. Sieć kolejowa na terenie gminy Hrubieszów
źródło: opracowanie własne

2.3. Demografia

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2022 r. gminę miejską Hrubieszów zamieszkiwało 16 191 osób, z czego 7 678 stanowili mężczyźni, natomiast 8 513 kobiety. Powierzchnia gminy wynosi 33 km², co wraz z liczbą zamieszkujących go ludzi daje gęstość zaludnienia na poziomie 490,2 os./km².

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.12.2022 r.)

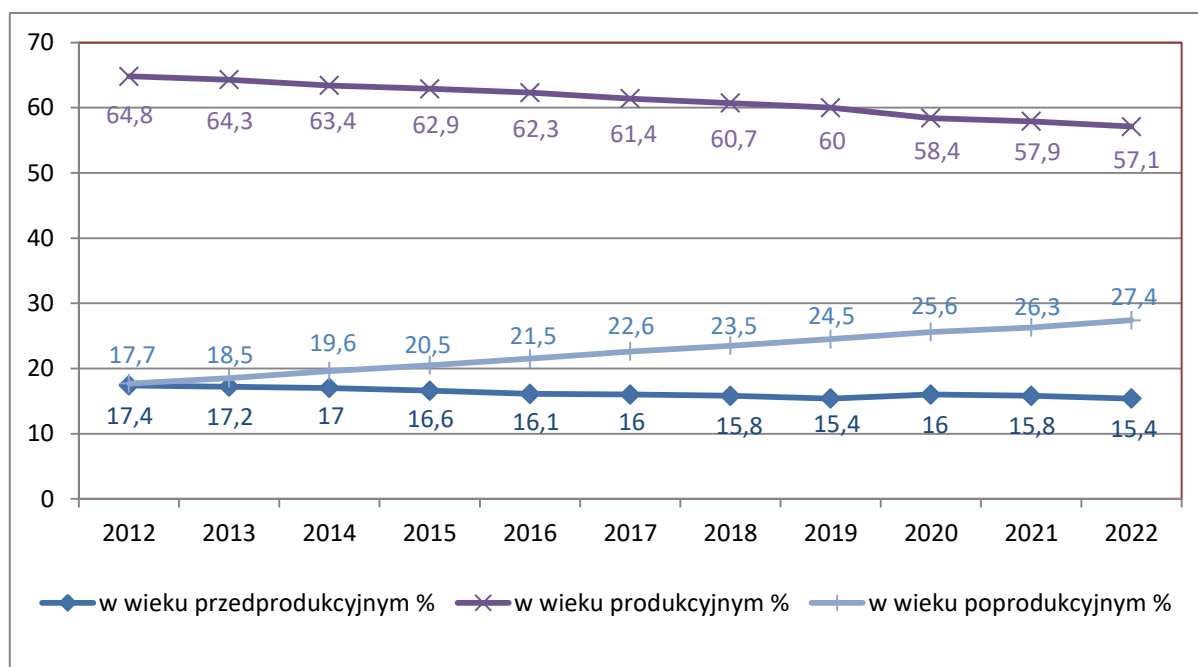
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
		2020	2021	2022
Ludność według miejsca zameldowania				
Liczba ludności (ogółem)	osoba	16 902	16 563	16 191
Liczba mężczyzn	osoba	8 021	7 859	7 678
Liczba kobiet	osoba	8 881	8 704	8 513
Wskaźnik ludności w mieście				
Saldo migracji wewnętrznych	osoba	-132	-139	-193
Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	osoba	-7,7	-8,3	-11,8
Saldo migracji zagranicznych	osoba	1	0	2
Saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności	osoba	0,06	0,00	0,12
Ludność na 1 km ²	osoba	511,7	501,5	490,2
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	-16,9	-20,1	-22,5
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem				
W wieku przedprodukcyjnym	%	16,0	15,8	15,4
W wieku produkcyjnym	%	58,4	57,9	57,1
W wieku poprodukcyjnym	%	25,6	26,3	27,4

źródło: GUS, Stan, Ruch naturalny i wędrownicy ludności w roku według podziału administracyjnego

Tabela 2. Procesy demograficzne w gminie Hrubieszów w latach 2012-2022.

Rok	Liczba ludności	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych	Przyrost naturalny
2012	18 731	-135	0	-10
2013	18 585	-165	-3	-41
2014	18 450	-108	-11	-18
2015	18 287	-107	0	-30
2016	18 075	-118	-12	-49
2017	17 903	-123	-15	-56
2018	17 735	-117	-1	-50
2019	17 528	-168	3	-70
2020	16 902	-132	1	-161
2021	16 563	-139	0	-201
2022	16 191	-193	2	-157

źródło: GUS, Stan, Ruch naturalny i wędrownicy ludności w roku według podziału administracyjnego

Rysunek 5. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.

źródło: GUS, opracowanie własne

Z powyższych zestawień wynika, że liczba ludności w ostatnich latach systematycznie się zmniejsza. Zaobserwować można również starzenie się społeczeństwa przejawiające się w zwiększającej się dynamicznie populacji osób w wieku poprodukcyjnym. Utrzymanie się takiej sytuacji będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego grupy w wieku produkcyjnym.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie gminy Hrubieszów zestawione zostały w poniższej tabeli.

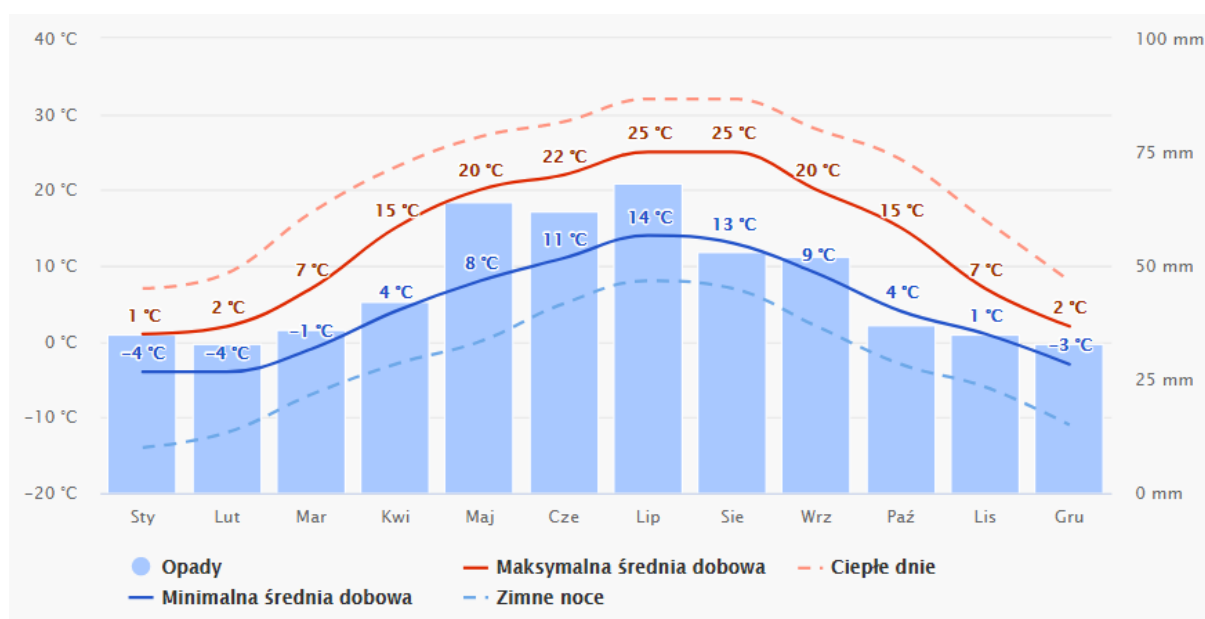
Tabela 3. Bezrobocie na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.

Wskaźnik	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
Ogółem	osoba	921	925	910	872	754
Mężczyźni	osoba	487	471	450	459	413
Kobiety	osoba	434	454	460	413	341
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym						
Ogółem	%	8,6	8,8	9,2	9,1	8,2
Mężczyźni	%	8,5	8,4	8,5	8,9	8,4
Kobiety	%	8,6	9,2	10,0	9,3	7,9

źródło: GUS

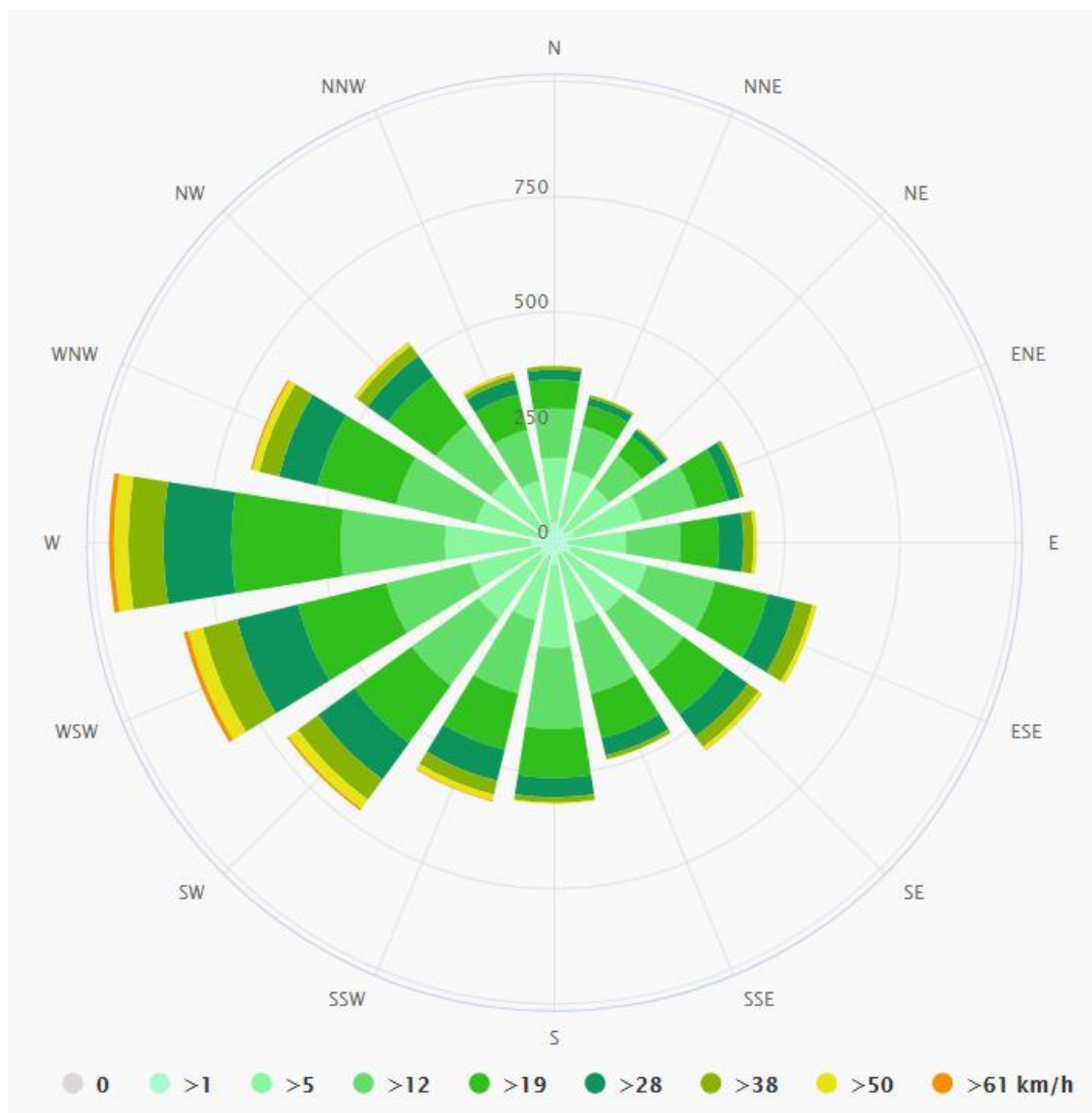
2.4. Klimat

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Okołowicza (1975) gmina miejska Hrubieszów leży w regionie lubelskim. Charakteryzuje się on silnym wpływem klimatycznym kontynentalnych mas powietrza, długim latem oraz długą mroźną zimą. Klimat w mieście Hrubieszów jest umiarkowany zimny. Średnia roczna temperatura wynosi 7,5 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 18 °C, natomiast najzimniejszym styczeń ze średnią temperaturą -4.5 °C. Średnia temperatura waha się w trakcie roku o 22.5 °C. Na terenie miasta Hrubieszów występują znaczne opady w trakcie roku. Nawet w najsuchsze miesiące jest duża ilość opadów. Opady w ciągu roku średnio wynoszą 568 mm. Najsuchszym miesiącem jest styczeń ze średnią ilością 26 mm, natomiast najwięcej opadów jest w lipcu, ze średnią na poziomie 79 mm. Opady wahają się na poziomie 53 mm pomiędzy najsuchszym a najmokrzejszym miesiącem. Na obszarze miasta Hrubieszów dominują wiatry z kierunków W-SW stanowiące około 60% wszystkich wiejących w tym rejonie Polski.

Rysunek 6. Średnie temperatury i opady występujące na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.

źródło: <https://www.meteoblue.com/>

Rysunek 7. Róża wiatrów gminy miejskiej Hrubieszów.

źródło: <https://www.meteoblue.com>

2.5. Gleby

Na terenie gminy miejskiej Hrubieszów występują gleby I oraz II klas bonitacyjnych. Gleby te przedstawiają wysoką wartość rolniczą:

- gleby klasy I – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne),
- gleby klasy II – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I.

Gleby gminy miejskiej Hrubieszów można zaliczyć do dobrych, wyróżniających się pod tym względem w skali kraju. Na obszarze Hrubieszowa gleby zaliczone są do rzędu brunatnoziemnych i czarnoziemnych. Gleby brunatne występują na obszarze Grzędy Horodelskiej na północ od doliny Huczwy. W dolinie Huczwy występują gleby deluwialne oraz gleby aluwialne i bagienne. Na łąkach wokół Teresówki znajdują się gleby torfowe niskie. Obszary dolin Huczwy za wyjątkiem łąk zajmują mady rzeczne.

Gleby brunatne właściwe - wykształcone z bogatych w węglan wapnia skał macierzystych. Posiadają poziom orno-próchnicy o grubości 30-35 cm, zawartość próchnicy rzędu 1,5-2,0 %, wapno w profilu glebowym występuje poniżej 60-100 cm. Ten typ gleb nie tworzy większych powierzchniowo konturów i występuje na wyniosłościach pokrywy lessowej, gdzie procesy erozji są ograniczone. Gleby te często sąsiadują z rędzinami kredowymi. Dominują one na obszarach Grzędy Horodelskiej na północ od doliny Huczwy.

- Czarnoziemy zdegradowane – zajmują obszar teras nadzalewowych na północ i południe od rzeki Huczwy, w kierunku południowym od miasta na terenach wysoczyzny lessowej oraz na wyniesieniu Teresówki, które obecnie jest porośnięte lasem.
- Czarnoziemy deluwialne – występują na terasach nadzalewowych, w nieckowatych obniżeniach wysoczyzny oraz u podnóży części stoków. Powstają one w wyniku mechanicznego wymycia przez wody opadowe najdrobniejszych frakcji pokrywy glebowej i osadzenia jej w obniżeniach i u podnóży.
- Gleby bagienne - są to gleby mułowo – torfowe, wypełniają one dolinę Huczwy, zalegają dwoma płacami. Pierwszy z nich stanowi niezbyt szeroki pas, sięgający od 20 – 60 m, występujący w zachodniej części miasta na prawym brzegu terasy zalewowej Huczwy. Drugi pas znajduje się u podnóży terasy zalewowej na południe od ul. Dwernickiego.
- Gleby aluwialne – występują w dolinie Huczwy na pozostałym obszarze nie zajęтым przez gleby bagienne. Powstają one z materiału osadzanego przez przepływające wody po wewnętrznej stronie meandrów rzecznych.¹

Użytkowanie powierzchni ziemi

Użytki rolne na terenie gminy miejskiej Hrubieszów stanowią około 71 % całego obszaru. Dane na temat struktury użytkowania powierzchni ziemi na terenie miasta zostały zestawione w poniższej tabeli.

1 Program Ochrony Środowiska dla Miasta Hrubieszów

Tabela 4 Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie gminy miejskiej Hrubieszów

Lp.	Nazwa	Jednostka	Pomiar
1.	użytki rolne - razem	ha	2 330
2.	użytki rolne - grunty orne	ha	1 842
3.	użytki rolne - sady	ha	25
4.	użytki rolne - łąki trwałe	ha	263
5.	użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	107
6.	użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	69
7.	użytki rolne - grunty pod rowami	ha	24
Pozostałe grunty			
8.	grunty leśne - razem	ha	92
9.	grunty leśne - lasy	ha	86
10.	grunty leśne – grunty zadrzewione i zakrzewione	ha	6
11.	grunty pod wodami razem	ha	28
12.	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	ha	27
13.	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	ha	1
14.	grunty zabudowane i zurbanizowane razem	ha	722
15.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	ha	230
16.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	ha	26
17.	grunty zabudowane i zurbanizowane – inne tereny zabudowane	ha	141
18.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane I	ha	63
19.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	ha	15
20.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	ha	145
21.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne – kolejowe	ha	102
22.	tereny różne	ha	111
23.	nieużytki	ha	20
POWIERZCHNIA OGÓŁEM		ha	3 303

źródło: GUS, stan na 31.12.2014 r.

2.6. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Huczwa jest pierwszym dużym dopływem Bugu (ujście na 547,2 km), znajdującym się w całości w granicach Polski. Większa część powiatu hrubieszowskiego odwadniana jest przez Huczwę. Powierzchnia jej dorzecza wynosi 1394,3 km². Górna część dorzecza odwadnia Grzędę Sokalską z charakterystycznym układem równoleżnikowych form rzeźby terenu, takich jak w dorzeczu Warężanki. Huczwa zaczyna się w Justynówce, na zachodnim krańcu Grzędy Sokalskiej, niedaleko Tomaszowa Lubelskiego i Jeziora Wieprzowego. W Tyszowcach, gdzie do 1960 r. istniał wodowskaz, zamykający zlewnię o powierzchni 550,4 km², Huczwa opuszcza Grzędę Sokalską i płynie przez Kotlinę Hrubieszowską, sąsiaduje od wschodu z dorzeczem Bukowej. Przyjmuje tu lewostronny dopływ Siniochę, płynącą prawie równolegle do północnej krawędzi Grzędy Sokalskiej i odprowadzająca wodę z rozległych podmokłych obniżzeń terenu, pociętych siecią rowów melioracyjnych. W Gozdowie, na 16,9 km biegu Huczwy (od ujścia) znajduje się wodowskaz zamykający zlewnię o powierzchni 1215 km².

W Hrubieszowie Huczwa dzieli się na dwa ramiona obejmujące stare miasto. Lewe ramię jest czynnym korytem, prawe zamieniono na kanał. Na terenie miasta, na 7,2 km biegu rzeki, istniał wodowskaz kontrolujący zlewnię o powierzchni 1357,9 km². Funkcjonował on do 1960 r. Dolny odcinek rzeki stanowi granicę między Kotliną Hrubieszowską, a Działami Grabowieckimi i Grzędą Horodelską. Z krain tych do Huczwy spływają niewielkie ciekі. Rzeka Huczwa w dolnym biegu nie jest uregulowana. Meandruje, wcinając się głęboko w dno doliny.

Wcięcie spowodowane zostało zniszczeniem piętrzeń przy młynach wodnych i dopasowaniem się do profilu rzeki do podstawy erozji. Huczwa uchodzi do Bugu na wysokości 175,7 m n.p.m. Różnica wysokości źródeł i ujścia wynosi około 64 m, co przy długości rzeki 74,6 km daje spadek średni 0,86%. Huczwa oddaje do Bugu średnio 4,2 m³/s wody i jest w skali regionu rzeką o średnim przepływie.²

Przez teren gminy miejskiej Hrubieszów przepływają następujące ciekі:

1. Huczwa o łącznej długości 77,43 km, w tym 7 km (od 4+500 do 11+500) na terenie miasta Hrubieszów,
2. Kanał Ulgi o łącznej długości 2,12 km, w całości na terenie miasta Hrubieszów.

Tabela 5 Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu których leży gmina miejska Hrubieszów.

Lp.	Kod Jednolitej Części Wód Powierzchniowych	Nazwa Jednolitej Części Wód Powierzchniowych
1.	RW2000162661949	Dopływ spod Metelina
2.	RW20001626631129	Dopływ z Moniatycz
3.	RW200024266299	Huczwa od Sieniochy do ujścia

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

² <http://www.starostwo.hrubieszow.pl/>

źródło: opracowanie własne

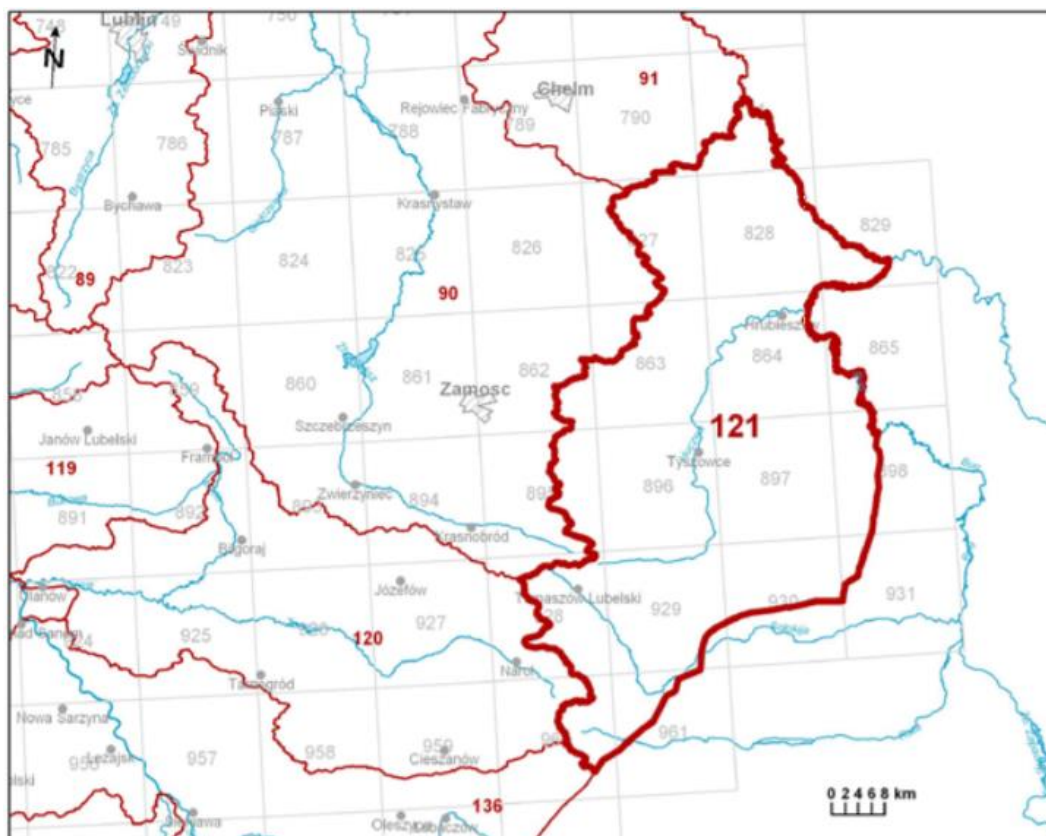
Wody podziemne

Zgodnie z podziałem regionalnym zwykłych wód podziemnych Polski, obszar gminy miejskiej Hrubieszów położony jest w obrębie regionu IX lubelsko-podlaskiego. Cały omawiany obszar leży w granicach głównego zbiornika wód podziemnych Niecka lubelska (Chełm – Zamość) nr 407. Na obszarze gminy miejskiej Hrubieszów wydzielają się dwa poziomy wodonośne:

- poziom wód czwartorzędowych - występuje głównie w obrębie plejstoceńskich i holocenijskich utworów dolin rzecznych oraz w utworach piaszczystych wypełniających obniżenia w stropie utworów górnokredowych. Z uwagi na silne zróżnicowanie litologiczne oraz zmienny zasięg poziomy i pionowy warstw wodonośnych, poziom ten jest bardzo niejednorodny. Ze względu na przypowierzchniowe występowanie, wody piętra czwartorzędowego mają związek hydrauliczny z powierzchnią i w sposób bezpośredni reagują na zmieniające się warunki hydrologiczne: wielkość opadów atmosferycznych i wahania wody w rzekach. Wody tego poziomu mają na ogół swobodne zwierciadło wody i są silnie narażone na zanieczyszczenia z powierzchni – fizykochemiczne i bakteriologiczne.
- wody piętra kredowego - stanowią główny, użytkowy poziom wodonośny. Poziom kredy zaopatruje miasto w wodę z ujęć zlokalizowanych w Teresówce. Występują w obrębie stropowej, spękanej do około 150 m p.p.t. partii górotworu kredowego.

Największe dopływy z tego piętra notowane są w interwale głębokości od około 30,0 - 90,0 m p.p.t. Powyżej występować mogą lokalnie warstwy wodonośne, których obecność wynika z przemianego zalegania bardziej i mniej spękanych warstw utworów górnokredowych. Wody piętra kredowego posiadają swobodne lub lokalnie napięte zwierciadło (napinane przez utwory mało przepuszczalne lub niespękany górotwór). Wody podziemne piętra kredowego charakteryzują się na ogół bardzo dobrą jakością. Jest to woda słodka bardzo czysta i czysta, która posiada naturalny chemizm i wskaźniki bakteriologiczne spełniające wymagania dla wody pitnej. Woda ta może być stosowana do celów pitnych i gospodarczych bez uzdatniania. Woda z ujęć w Teresówce charakteryzuje się wysoką jakością i odpowiada klasie Ib. Ujęcia w Teresówce mają zatwierdzone strefy ochrony bezpośredniej, zamykające się w granicach ujęć. Źródłem zanieczyszczeń wód podziemnych poziomu czwartorzędowego, jak i kredowego mogą być odcieki z wysypiska śmieci, nawozy sztuczne i środki ochrony roślin lub ścieki sanitarne.³

Gmina miejska Hrubieszów położona jest w obrębie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd): nr 121 (PLGW2000121).

Rysunek 8. Lokalizacja JCWPd nr 121.
źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Tabela 6 Charakterystyka JCWPd nr 121.

Powierzchnia [km²]	3 036.4
Województwo	lubelskie, podkarpackie
Powiaty	chełmski, zamojski, tomaszowski, hrubieszowski, lubaczowski
Dorzecze	Wisły
Region wodny	Środkowej Wisły
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Bug (III), Sołokija, Huczwa, Wełnianka (IV)
Obszar bilansowy	Z-14 Bug graniczny (L) z Leśną i Pulwą
Liczba pięter wodonośnych	2 – Piętro czwartorzędowe Piętro kredowe

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Główny Zbiornik Wód Podziemnych

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych występujące na terenie gminy miejskiej Hrubieszów (wg Informatora PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, wydanego przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz Państwowy Instytut Badawczy w 2017 roku, przy współpracy z Ministerstwem Środowiska oraz Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej) to:

- GZWP Nr 407 Niecka lubelska (Chełm – Zamość).

Informacje szczegółowe dotyczące GZWP znajdują się w poniższej tabeli.

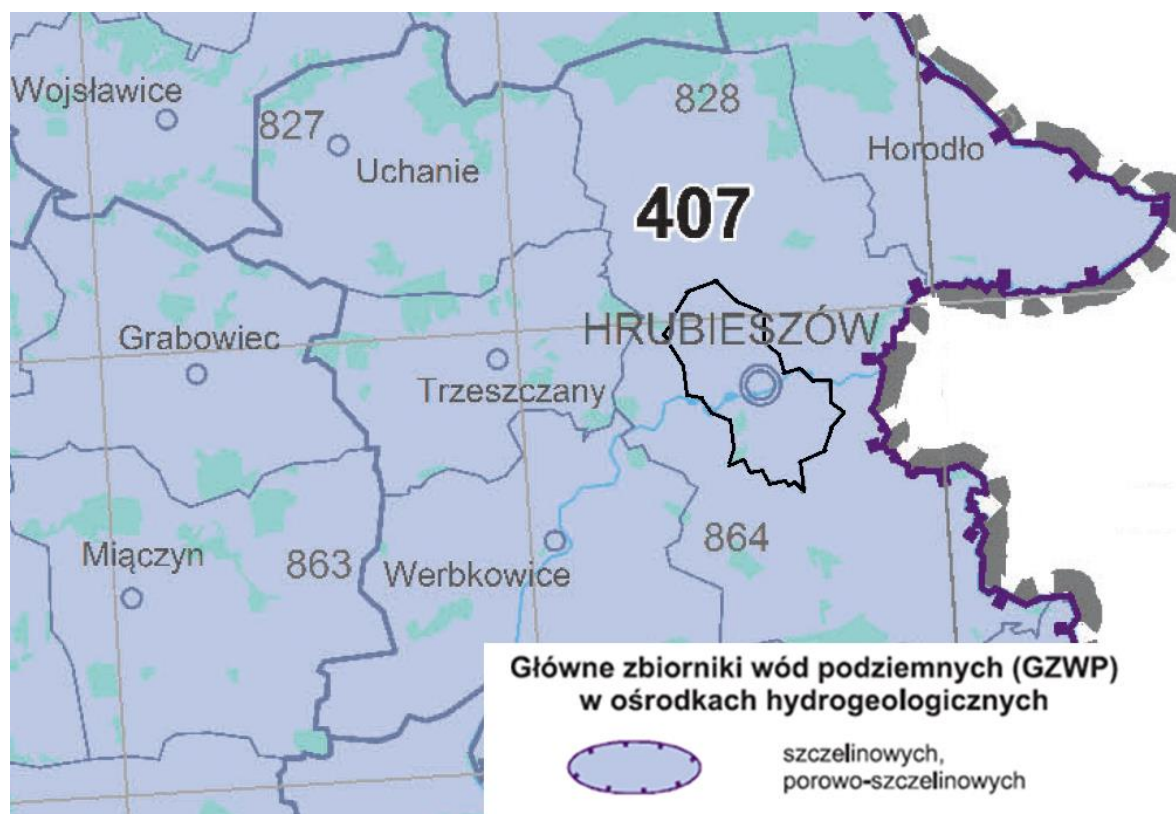
Tabela 7. Charakterystyka GZWP nr 407.

Nazwa GZWP	GZWP nr 407 Niecka lubelska (Chełm – Zamość)
Województwo	lubelskie, podkarpackie
Powiat	biłgorajski, chełmski, m. Chełm, hrubieszowski, krasnostawski, lubartowski, łęczyński, parczewski, radzyński, świdnicki, tomaszowski, włodawski, zamojski, m. Zamość, lubaczowski
RZGW	Warszawa, Kraków
Numer JCWPd (wg podziału na 172 części)	67, 75, 90, 91, 120, 121
Jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007)	provincia Wisły: ŚWW – region środkowej Wisły – subregion wyżynny, SŚWN – region środkowej Wisły – subregion nizinny, SBN – region Bugu – subregion nizinny, SBW – region Bugu – subregion wyżynny, SZP – region górnej Wisły – subregion zapadliska przedkarpackiego
Jednostka hydrogeologiczna wg Kleczkowskiego (1990a, b), zmieniona	pasmo zbiorników Wyżyn Polskich (GZWP w paśmie wyżyn)
Zlewnia powierzchniowa (II rzędu wg MphP)	Wieprza, Narwi, Sanu
Prowincja i makroregion fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (2002)	Niż Środkoeuropejski (31): Nizina Południowopodlaska (318.9); Wyżyny Polskie (34): Wyżyna Lubelska (343.1), Roztocze (343.2); Karpaty i Podkarpacie (51-52): Kotlina Sandomierska (512.4-5); Niż Wschodniobałtycko-Białoruski (84): Polesie Zachodnie (845.1), Polesie Wotyńskie (845.3);

Nazwa GZWP	GZWP nr 407 Niecka lubelska (Chełm – Zamość)
	Wyżyny Ukraińskie (85): Wyżyna Wołyńska (851.1), Kotlina Pobuża (851.2)
Parametry hydrogeologiczne warstw wodonośnych	
Typ zbiornika	porowo-szczelinowy
Stratygrafia	kreda górna
Klasa jakości wody*	I - III
Wodoprzewodność [m²/d]	200 – 500
Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [m³/d × km²]	127,4
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m³/d]	1 099 600
Podatność zbiornika na antropopresję	na przeważającym obszarze bardzo podatny, podatny, lokalnie średnio i mało podatny, w północnej części zbiornika bardzo mało podatny

* Wg rozporządzenia MŚ z dnia 23 lipca 2008 r.

źródło: Informatora PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, 2017 r.

Rysunek 9. Lokalizacja GZWP znajdujących się na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.

źródło: Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych stan na 01.01.2017 r.

2.7. Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Najstarszymi utworami na terenie gminy miejskiej Hrubieszów są bazalty prekambru (wendu dolnego), które nawiercono na głębokości od 3 832,5 do 3 850,5 m. Spąg pokrywy bazaltowej nie został przewiercony. Poznano jedynie stropową partię o miąższości ponad 18,0 m. Na bazaltach wendu dolnego, na głębokości 3 680,0 - 3 832,5 m, występują piaskowce kwarcowe z wkładkami mułowców, przechodzące w iłowce laminowane piaskowcem i mułowcem wendu górnego. Miąższość tych utworów wynosi 152,5 m.

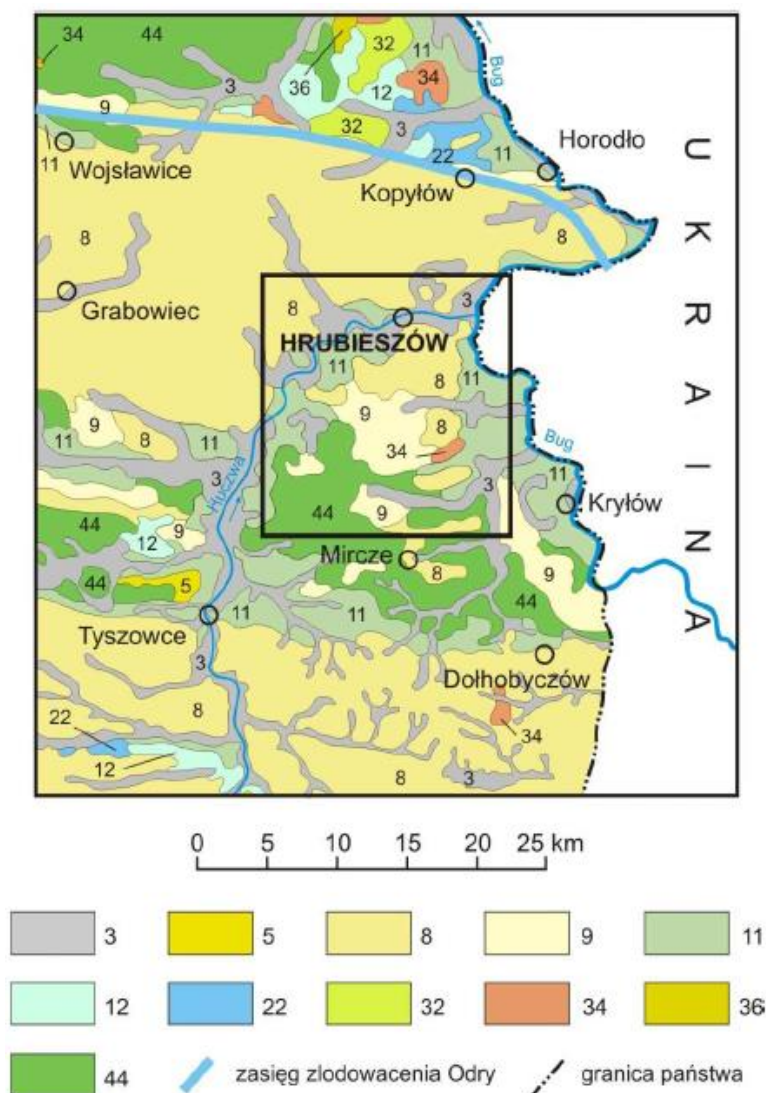
Na osadach prekambru w poszczególnych partiach arkusza zalegają różne ogniwa starszego paleozoiku. Na głębokości od 3 040,0 do 3 680,0 m, zalegają rozwarstwiające się wzajemnie iłowce, mułowce i piaskowce kambru o miąższości 640,0 m. Znajdujące się powyżej wapienie, margle i iłowce ordowiku występują lokalnie na głębokości 3 614,5 – 3 680,0 m, a ich miąższość wynosi 65,5 m. W dolnej części profilu ordowiku przeważają wapienie i margle, jednakże ku stropowi obserwuje się wzrost ilości osadów ilastych. W profilu syluru utwory ilaste odgrywają główną rolę, natomiast wapienie i margle występują w postaci niewielkich wkładek, soczewek i konkrecji. W rejonie Hrubieszowa utwory syluru znajdują się na głębokości od 3 080,0 do 3 680,0 m, a ich miąższość waha się w granicach od 550,0 do 600,0 m.

Utwory dewonu reprezentowane są przez iłowce i mułowce z wkładkami piaskowców dewonu dolnego oraz wapienie, margle i dolomity dewonu środkowego i górnego. Strop utworów dewonu znajduje się na głębokości od 1 033,0 do 1 259,5 m, natomiast ich miąższość wynosi 1 820,5 - 2 047,0 m. Na utworach dewonu niezgodnie zalegają osady karbońskie, których strop znajduje się na głębokości 605,0 m, a miąższość jest rzędu 780,0 m. Utwory karbonu dolnego reprezentowane są przez osady mułowcowo-wapienne z przewarstwieniami piaskowców formacji Huczwy oraz osady ilasto-mułowcowe z wkładkami wapieni i piaskowców formacji Terebina, które zaliczane są do namuru A. Powyżej zalegają utwory piaskowcowo-mułowcowe z wkładkami wapieni formacji dęblińskiej, w obrębie której wydzieliła się ogniwa: bużańskie (namur B) i kumowskie (namur C oraz niższa część westfalu A). W utworach karbonu dolnego i górnego występują pokłady węgla, których rozprzestrzenienie poziome i pionowe jest bardzo zmienne. Pokłady węgla w obrębie dolnego karbonu nie mają znaczenia ekonomicznego. Natomiast pokłady węgla stwierdzone w obrębie ogniwa Bugu są eksploatowane poza granicami Polski, w kopalniach ukraińskich. Podstawową formację produktywną w Lubelskim Zagłębiu Węglowym stanowi formacja lubelska. Strop osadów karbońskich ma charakter erozyjny.

Zalegające niezgodnie na utworach karbonu piaskowce jurajskie o miąższości 8,5 m, nawiercone zostały jedynie w północno-zachodniej części obszaru arkusza, gdzie występują na głębokości od 525,0 do 533,5 m. Szerokie rozprzestrzenienie mają utwory kredy, występujące na całej powierzchni arkusza. Mają one miąższość od 421,5 do 521,0 m, a ich strop występuje na głębokości 18,0 - 45,0 m (w części północnej i centralnej), natomiast odsłania się na powierzchni terenu w części południowej. Osady kredowe reprezentowane są przez: piaski glaukonitowe kredy dolnej oraz górnokredowe wapienie, margle, kredę piszącą i opoki. Utwory kredowe pokryte są warstwą osadów czwartorzędowych, które występują na całej powierzchni obszaru arkusza, z wyjątkiem części południowej.

Najstarszymi utworami czwartorzędowymi stwierdzonymi na obszarze arkusza są piaszczysto-żwirowe zlodowaceń najstarszych, które zachowały się w kopalnych dolinach. Nawiercono je w Hrubieszowie na głębokości 45,0 m, a ich miąższość wynosi 3,0 m. Osady zlodowaceń południowopolskich reprezentowane są przez: gliny zwałowe, ropy zastoiskowe, piaski wodnolodowcowe oraz lessy. Wszystkie te utwory, z wyjątkiem glin zwałowych, występują pod nakładem osadów młodszych.

Gliny mają miąższość od kilku do 30,0 m, a w profilu pionowym wykazują dwudzielność – granicę między dwiema seriami tworzy warstwa piasków wodnolodowcowych. Gliny zlodowaceń południowopolskich nawiercono w okolicach Hrubieszowa, natomiast na powierzchni terenu odsłaniają się w rejonie Czerniczyna. Na glinach zwałowych spoczywają ropy zastoiskowe, które w Hrubieszowie występują na głębokości od 20,0 do 45,0 m. Lessy zlodowaceń południowopolskich (najstarsze) stwierdzono w kilku otworach wiertniczych, m.in. w Hrubieszowie i Nieledwi.⁴

Rysunek 10. Położenie gminy miejskiej Hrubieszów na tle Mapy geologicznej Polski wg. L. Marksa, A. Bera, W. Gogołka, K. Piotrowskiej
 źródło: Objasnienia do mapy geosrodowiskowej Polski, Hrubieszów (864)

⁴ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Hrubieszowa

2.8. Zasoby geologiczne

Na podstawie danych z Okręgowego Urzędu Górniczego w Lublinie w obrębie Gminy Miejskiej Hrubieszów nie występują złoża surowców.

2.9. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy miejskiej Hrubieszów występują następujące formy ochrony przyrody:

1. Obszar Natura 2000
 - *Dolina Środkowego Bugu*,
2. 16 pomników przyrody.

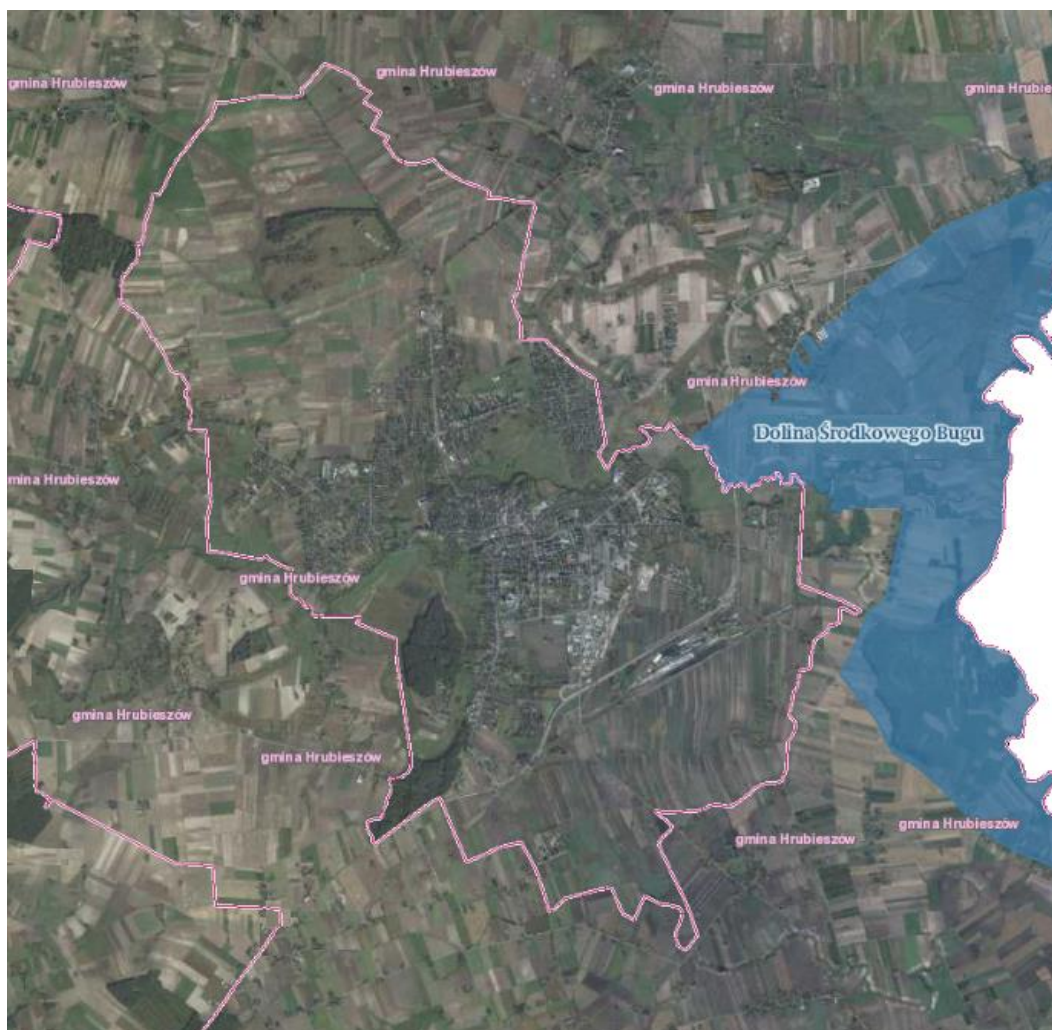
Obszary Natura 2000

Podstawowe informacje dotyczące obszaru Natura 2000 *Dolina Środkowego Bugu* występującego na terenie gminy miejskiej Hrubieszów zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 8. Informacje dotyczące obszaru Natura 2000 *Dolina Środkowego Bugu* występującego na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.

Nazwa	Dolina Środkowego Bugu
Kod obszaru	PLB060003
Data wyznaczenia	2004-11-05
Rodzaj ochrony	Dyrektywa ptasia
Powierzchnia [ha]	28 096,55
Województwa, w których znajduje się obiekt	lubelskie
Powiaty	chełmski, bialski, włodawski, hrubieszowski
Gminy	Terespol (wiejska), Hanna (wiejska), Hrubieszów (wiejska), Horodło (wiejska), Woła Uhruska (wiejska), Dorohusk (wiejska), Włodawa (wiejska), Kodeń (wiejska), Hrubieszów (miejska), Mircze (wiejska), Dołhobyczów (wiejska), Włodawa (miejska), Sławatycze (wiejska), Dubienka (wiejska), Ruda-Huta (wiejska)
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000

źródło: crfop.gdos.gov.pl

Rysunek 11. Obszary Natura 2000 na terenie gminy miejskiej Hrubieszów (ptasie).
źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Na terenie gminy miejskiej Hrubieszów zlokalizowanych jest 16 pomników przyrody, które zostały zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 9. Pomniki przyrody na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.

L.p.	Data utworzenia	Opis granicy	Typ tworu	Rodzaj tworu	Wysokość drzewa [m]	Pierśnica [cm]
1.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	24	103
2.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	20	101
3.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Kasztanowiec zwyczajny - Aesculus hippocastanum	78	16
4.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Kasztanowiec zwyczajny - Aesculus hippocastanum	76	16
5.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	164	17
6.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Kasztanowiec zwyczajny - Aesculus hippocastanum	82	19
7.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur	113	20
8.	2009-08-13	Krzewy - na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	krzew	-	-
9.	1987-12-14	W otoczeniu dworku Du Chateau przy ul. 3-go Maja 11	Jednoobiektowy	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	105	16
10.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	83	15
11.	1987-12-14	Park miejski, u zbiegu ul. 3 Maja i ul. Mjr. H. Dobrzańskiego „Hubala”	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - Quercus robur;	138	15
12.	1987-12-14	-	Jednoobiektowy	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	108	21
13.	1987-12-14	Przy kościele Św. Stanisława.	Wieloobiektowy	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	118	25
					108	26
					107	24
					94	16

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Hrubieszów za lata 2021-2022

L.p.	Data utworzenia	Opis granicy	Typ tworu	Rodzaj tworu	Wysokość drzewa [m]	Pierśnica [cm]
					117	22
					130	22
14.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	106	12
15.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	106	24
16.	2009-08-13	Zadrzewienie na posesji ul. Antonówka 2	Jednoobiektowy	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	114	22

źródło: crfop.gdos.gov.pl

2.9.1. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2022 wynika, że powierzchnia lasów na terenie gminy miejskiej Hrubieszów wynosi 87,01 ha, co daje lesistość na poziomie 2,5%.

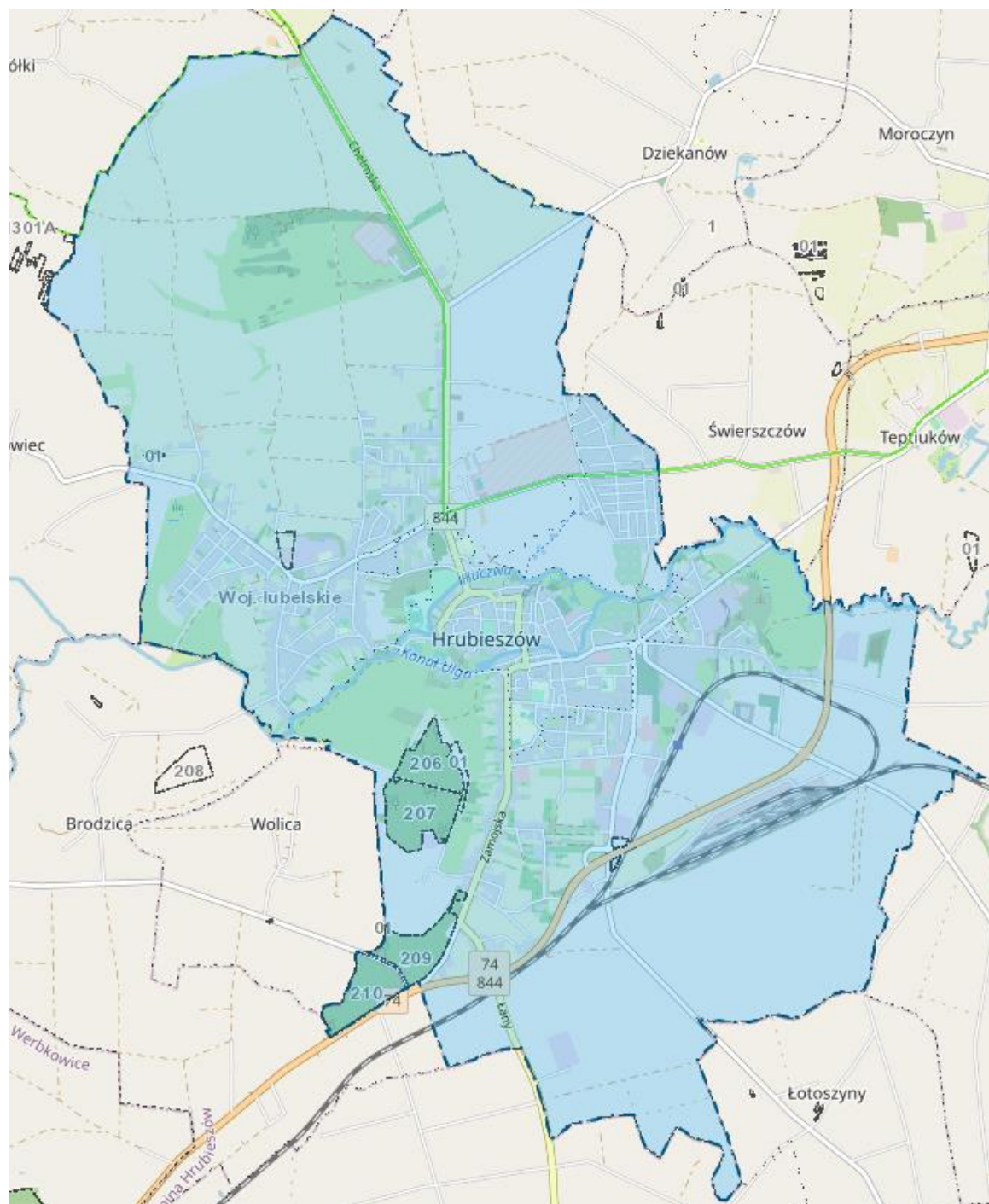
Tabela 10. Struktura gruntów leśnych i terenów zieleni na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.

Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	87,01
Lesistość	%	2,5
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	84,25
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	84,25
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	84,25
Grunty leśne prywatne ogółem	ha	2,76
Powierzchnia lasów	ha	82,14
Lasy publiczne ogółem	ha	79,38
Lasy prywatne ogółem	ha	2,76
Parki spacerowo – wypoczynkowe	szt.	1
	ha	3,70
Zieleńce*	szt.	11
	ha	5,08
Zieleń uliczna*	ha	13,30
Tereny zieleni osiedlowej*	ha	b.d.
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej*	ha	b.d.

źródło: GUS, stan na 31.12.2022 r.

Lasy Państwowe – Państwowego Gospodarstwa Leśnego położone na terenie gminy miejskiej Hrubieszów wpisują się w granice administracyjne Nadleśnictwa Strzelec.

Nadleśnictwa w ramach swej działalności prowadzą zalesienia i odnowienia lasów. Efektem prowadzonych zalesień jest powstanie nowej uprawy leśnej. Zalesiając wprowadzany jest las na grunt, który wcześniej lasem nie był. Zalesienie gruntów zwłaszcza niskich klas bonitacyjnych podnosi ich wartość ekonomiczną, zwiększa udział lasów, a ściśle określone sposoby zakładania upraw leśnych i dobór gatunków drzew, wpływają korzystnie na zwiększenie bioróżnorodności.

Rysunek 12. Lasy gminy Hrubieszów.

źródło: Bank Danych o Lasach

3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Hrubieszów

Realizacja działań wyznaczonych w *Programie* została zaprezentowana z podziałem na obszary interwencji, cele, kierunki interwencji i zadania. Stopień realizacji zadań opisany został strzałkami:

- ↑ - zadanie zrealizowane → - zadanie w trakcie realizacji
 ↔ - zadanie ciągle ↓ - zadanie niezrealizowane

3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 19 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 11. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza m.in. poprzez przejście na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.			
Cel: Poprawa jakości powietrza do osiągnięcia poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnianie standardów emisyjnych z instalacji oraz promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii			
1.	Realizacja zadań wynikających z <i>Planu Gospodarki Niskoemisyjnej</i> dla Gminy Miejskiej Hrubieszów.	Miasto Hrubieszów, zarządcy dróg, przedsiębiorstwa ciepłownicze i gazownicze	↑
2.	Modernizacja istniejących źródeł spalania paliw.	Zakład Energetyki Ciepłej, przedsiębiorstwa	↑
3.	Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych (w tym realizacja Programu „Czyste Powietrze”).	Miasto Hrubieszów, przedsiębiorstwa, właściciele budynków, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	↑
4.	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	Miasto Hrubieszów	↔
5.	Modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie budynków indywidualnych do sieci gazowej.	Miasto Hrubieszów, PSG Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Lublinie, właściciele budynków	↑
6.	Modernizacja sieci ciepłowniczej oraz podłączanie budynków indywidualnych do sieci ciepłowniczej.	Miasto Hrubieszów, przedsiębiorstwa ciepłownicze, właściciele budynków	↑
7.	Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza.	Miasto Hrubieszów, RWMS w Lublinie	↔
Kierunek interwencji: Rozwój i modernizacja transportu zbiorowego w kierunku transportu przyjaznego dla środowiska; wspieranie ekologicznych form transportu - budowa ścieżek rowerowych.			

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
8.	Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę połączeń drogowych oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach.	Miasto Hrubieszów	↑
9.	Poprawa systemu komunikacji publicznej, m.in. budowa, przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, węzłów multimodalnych.	Miasto Hrubieszów, zarządcy dróg, zarządzający komunikacją miejską	↑
10.	Opracowanie i wdrażanie planów zrównoważonej mobilności miejskiej.	Miasto Hrubieszów	↓
11.	Rozwój transportu rowerowego w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych, ciągów pieszo - rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (np. wypożyczalnie rowerów).	Miasto Hrubieszów, zarządcy dróg, przedsiębiorstwa	↑
12.	Czyszczenie powierzchni jezdni w okresach bezdeszczowych oraz po okresie zimowym w ciągach ulic głównych miasta Hrubieszów.	Miasto Hrubieszów	↔
Kierunek interwencji: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami			
13.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych.	Miasto Hrubieszów, zarządcy budynków, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, mieszkańcy	↑
Kierunek interwencji: Rozbudowa energooszczędnych systemów oświetlenia budynków i dróg publicznych.			
14.	Instalacja energooszczędnego oświetlenia w budynkach zarządzanych przez Miasto Hrubieszów.	Miasto Hrubieszów	↑
15.	Zakup kompleksowej usługi oświetlenia drogowego o podwyższonym standardzie – zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości i ujednolicenia barwy oświetlenia na terenie Miasto Hrubieszów.	Miasto Hrubieszów, zarządcy dróg	↑
Kierunek interwencji: Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii			
16.	Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania OZE.	Miasto Hrubieszów	↔
17.	Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie Miasto Hrubieszów.	Miasto Hrubieszów, zakłady energetyczne, przedsiębiorstwa	↓
Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna.			
18.	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków	Miasto Hrubieszów, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	↔

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
	ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza		
19.	Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce.	Miasto Hrubieszów, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	↔

1. Realizacja zadań wynikających z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Hrubieszów.

Podstawa prawna: Dokument przyjęty Uchwałą Nr XII/84/2015 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 28 sierpnia 2015 roku w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia do wdrażania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Hrubieszów na lata 2015 - 2020, następnie uległ aktualizacji Uchwałą Nr XXV/189/2016 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 20 czerwca 2016 roku w sprawie przyjęcia do realizacji zaktualizowanego „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Hrubieszów na lata 2015-2020”.

Od 2021 roku Miasto nie posiada aktualnego PGN, ostatnia uchwała Nr XXV/189/2016 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 20 czerwca 2016 roku w sprawie przyjęcia do realizacji zaktualizowanego „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Hrubieszów na lata 2015-2020”.

W ramach zadania likwidowano nieefektywne źródła ciepła, szczegółowo przedstawione w poniższych tabelach:

Tabela 12. Likwidacja nieefektywnych źródeł ciepła - wymiana pieca

Gmina	Nowy piec	Powierzchnia całkowita m2	Liczba budynków szt.
Hrubieszów	kocioł na biomasę	340,00	1
	pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	1 626,98	12
	kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie	100,00	1
	kocioł na pellet drzewny	240,25	2

źródło: Gmina Miejska Hrubieszów, dane z programu Czyste powietrze

Tabela 13. Likwidacja nieefektywnych źródeł ciepła - wymiana pieca oraz termomodernizacja

Gmina	Nowy piec	Powierzchnia całkowita m2	Liczba budynków szt.
Hrubieszów	kocioł gazowy kondensacyjny	1 966,82	11
	kotłownia gazowa (przyłącze gazowe i instalacja wewnętrzna, kocioł gazowy kondensacyjny, opłata przyłączeniowa, dokumentacja projektowa)	3 218,06	20

	pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	661,10	3
	kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie	160,00	1
	kocioł na pellet drzewny	135,00	1

źródło: Gmina Miejska Hrubieszów

Całkowity koszt realizacji jest nie zanany z powodu zmiany zasad programu w roku 2021, gdzie nie ma obowiązku podawania kwot całkowitych we wnioskach, natomiast kwota wypłacona z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wyniósł 1 648 146,22 zł, a z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 27 000,00 zł.

W 2022 roku wypłacono z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 1 545 935,99 zł, a z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 27 000,00 zł.

2. Modernizacja istniejących źródeł spalania paliw.

W 2021 roku Zakład Energetyki Ciepłej w Hrubieszowie nie wykonywał znaczących zadań modernizacyjno-inwestycyjnych ze względu na trudną sytuację finansową, spowodowaną ze stratami z lat ubiegłych.

Nakłady na remonty, modernizacje w obrębie węzłów cieplnych oraz przeglądy zamknęły się na kwotę 38 769,74 zł.

W okresie letnim wykonano standardowe prace związane z:

- chemicznym czyszczeniem wymienników ciepłej wody użytkowej,
- przeglądem, konserwacją i wymianą uszkodzonych elementów w instalacjach elektrycznych i automatycznej regulacji w kotłowni i eksploatowanych węzłach cieplnych,
- przeglądem, instalacji hydraulicznych, usunięciem ewentualnych nieszczelności, wymianą uszkodzonych zaworów, termometrów i manometrów,
- przeglądem/wymianą eksploatowanych pomp we wszystkich węzłach,
- legalizacją liczników ciepła,
- modernizacją układy c.w.u. w jednym węźle.

W 2022 roku ze względu na gigantyczny wzrost kosztów zakupu nośników energii ograniczono jedynie do działań niezbędnych do utrzymania sprawności technicznej posiadanego majątku produkcyjnego.

Z zadań inwestycyjnych wykonano jedynie przyłącze ciepłownicze do budynku przy ul Górna 13/2 i 5.

Z zadań remontowych najwięcej środków pochłonęła 3 krotna naprawa awaryjna kotłów polegająca na wymianie uszkodzonych rur płomieniówkowych w drugim ciągu kotłów, wraz z wymianą nieszczelnych przepustnic, filtrów olejowych, pomp olejowych i regulacją

palników. Koszt tych prac zamknął się kwotą 185.464,87 zł. Pozostałe prace remontowo-konserwacyjne pochłonęły 16.155,96 zł. Poza tym wykonano legalizację ciepłomierzy będących własnością zakładu, (dla których upływał termin ważności legalizacji) - koszt zadania to 4.694,38 zł.

3. Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych.

Celem Konkursu „Miasto z Klimatem” w 2021 roku organizowanego przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska była promocja nowoczesnych i efektywnych rozwiązań miejskich służących poprawie jakości życia mieszkańców poprzez ochronę klimatu lub zwiększeniu odporności miast na skutki zmian klimatu. Podczas edycji „Miasta z Klimatem” Ministerstwo Klimatu i Środowiska przeprowadziło analizę działań proekologicznych podejmowanych przez miasta w całej Polsce w pięciu kategoriach: jakość powietrza, zieleń miejska, transport zeroemisyjny, transformacja energetyczna oraz retencja miejska. Hrubieszów (jako jedyne miasto na Lubelszczyźnie) został wyróżniony za swoje działania na rzecz transformacji energetycznej tytułem "Miasta wyróżniającego się".

O wyniku zdecydowała ilość założonych instalacji fotowoltaicznych oraz pomp ciepła w naszym mieście. Brano również pod uwagę roczne zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych oraz moc instalacji OZE grzewczych na potrzeby budynków miejskich.

Likwidacja nieefektywnych źródeł ciepła w 2022 roku przedstawia się następująco w poniższych tabelach.

Tabela 14. Liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których zlikwidowano nieefektywne źródło ciepła na paliwa stałe liczone w sztukach i m², wraz z podaniem zmiany sposobu ogrzewania.

Lp.	Nowy piec	Powierzchnia całkowita w m ²	Liczba budynków
1.	kocioł gazowy kondensacyjny	1180,12	10
2.	kocioł na węgiel	287,90	2
3.	kotłownia gazowa (przyłącze gazowe i instalacja wewnętrzna, kocioł gazowy kondensacyjny, opłata przyłączeniowa, dokumentacja projektowa)	6838,88	51
4.	Węzeł cieplny/podłączenie do sieci ciepłowniczej	160,0	1
5.	Kocioł na biomasę	340,00	1
6.	pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	1626,98	12

Źródło: Gmina Miejska Hrubieszów.

Tabela 15. Liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których przeprowadzono termomodernizację wraz z likwidacją nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe liczone w sztukach i m², wraz z podaniem zmiany sposobu ogrzewania

Lp.	Nowy piec	Powierzchnia całkowita w m ²	Liczba budynków
1.	kocioł gazowy kondensacyjny	1966,82	11
2.	kotłownia gazowa (przyłącze gazowe i instalacja wewnętrzna, kocioł gazowy kondensacyjny, opłata przyłączeniowa, dokumentacja projektowa)	3218,06	20
3.	pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	661,10	3
4.	kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie	160,00	1
5.	Kocioł na pellet drzewny	135,00	1

Źródło: Gmina Miejska Hrubieszów

4. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.

Prace wykonywane są w ramach bieżącej działalności przez Straż miejską w gminie Hrubieszów, która w ramach interwencji wnosi pouczenia.

5. Modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie budynków indywidualnych do sieci gazowej.

Budowa drogi wewnętrznej – boczna ul. Żeromskiego w Hrubieszowie, to zadanie inwestycyjne obejmuje budowę drogi, miejsc parkingowych, chodników, zjazdów indywidualnych, zjazdów publicznych, oznakowania pionowego i poziomego, kanalizacji burzowej, kanalizacji technicznej oraz przebudowy sieci gazowej i zabezpieczeń sieci energetycznej. Umowa z wykonawcą została podpisana w lipcu 2021 r. Zadanie zakończono w 2022 roku

Całkowita wartość zadania to 2 354 818,43 zł. Część wydatków związanych z inwestycją zostało sfinansowanych ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych) w kwocie 2 200 000,00 zł

W 2022 roku opracowano dokumentację projektowo - techniczną na roboty budowlane – montaż pieców i budowa przyłączy gazowych do sieci (PSG),

Tabela 16. Zaopatrzenie w paliwa gazowe dla gminy Miasto Hrubieszów w latach 2021-2022.

gmina miejska Hrubieszów				Gazociągi bez przyłączy gazowych (w metrach)				Czynne przyłącza gazowe (w sztukach)			Czynne przyłącza gazowe (w metrach)			
Powiat	Rodzaj	Teryt	Gmina	Niskie (do 10 kPa włącznie)	Średnie (powyżej 10 kPa do 0,5 MPa włącznie)	Wysokie (powyżej 1,6 MPa)	Ogółem [m]	Niskie (do 10 kPa włącznie)	Średnie (powyżej 10 kPa do 0,5 MPa włącznie)	Ogółem [szt.]	Do budynków mieszk. [szt.]	Niskie (do 10 kPa włącznie)	Średnie (powyżej 10 kPa do 0,5 MPa włącznie)	Ogółem [m]
2021														
hrubieszowski	gmina miejska	604011	Hrubieszów		54 237	5 015	59 252		1 005	1 005	867		10 111	10 111
przybyło					6 152	0	6 152		237	237	228		1 884	1 884
2022														
hrubieszowski	gmina miejska	604011	Hrubieszów		55 691	5 015	60 706		1 057	1 057	916		10 934	10 934
przybyło					1 454	0	1 454		52	52	49		823	823

źródło: PSG

Tabela 17. Dane o sieci gazowej (stan na 31.12.2021-2022 r.)

Wskaźnik	Jednostki	2020	2021	2022
długość czynnej sieci ogółem	m	53 100	59 252	60 706
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	768	1 005	1 057
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	617	867	916
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	szt.	1 271	1 573	1 622
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) ogrzewający mieszkania gazem	szt.	853	1 038	1 064
zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w MWh	MWh	12 847,2	16 274,8	17 493,1
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	3 190	3 870	3 893

źródło: GUS

6. Modernizacja sieci ciepłowniczej oraz podłączanie budynków indywidualnych do sieci ciepłowniczej

W 2021 roku ze względu na trudną sytuację finansową Zakładu Energii Ciepłej w Hrubieszowie (strata z lat ubiegłych) nie wykonywano znaczących zadań modernizacyjno-inwestycyjnych. Nakłady na remonty, modernizacje w obrębie węzłów ciepłych oraz przeglądy zamknęły się na kwotę 38 769,74 zł.

W 2022 roku z zadań inwestycyjnych wykonano jedynie przyłącze ciepłownicze do budynku przy ul. Górna 13/2 i 5.

7. Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza

Na terenie miasta działają trzy sensory monitorujące jakość powietrza. Czujniki zlokalizowane są na budynkach: Urzędu Miasta (ul. mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala” 1), Miejskiej Biblioteki Publicznej Filia nr 4 (ul. Unii Horodelskiej 19) oraz Szkoły Podstawowej nr 3 (ul. Zamojska 16).

Gmina miejska Hrubieszów należy do strefy lubelskiej, w której są wykonywane roczne pomiary jakości powietrza.

Tabela 18 Wyniki monitoringu powietrza w strefie lubelskiej przedstawione w rocznych ocenach jakości powietrza.

Rok	Symbol klasy wynikowej												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5 ²⁾
2021	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	C1
2022	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	C1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

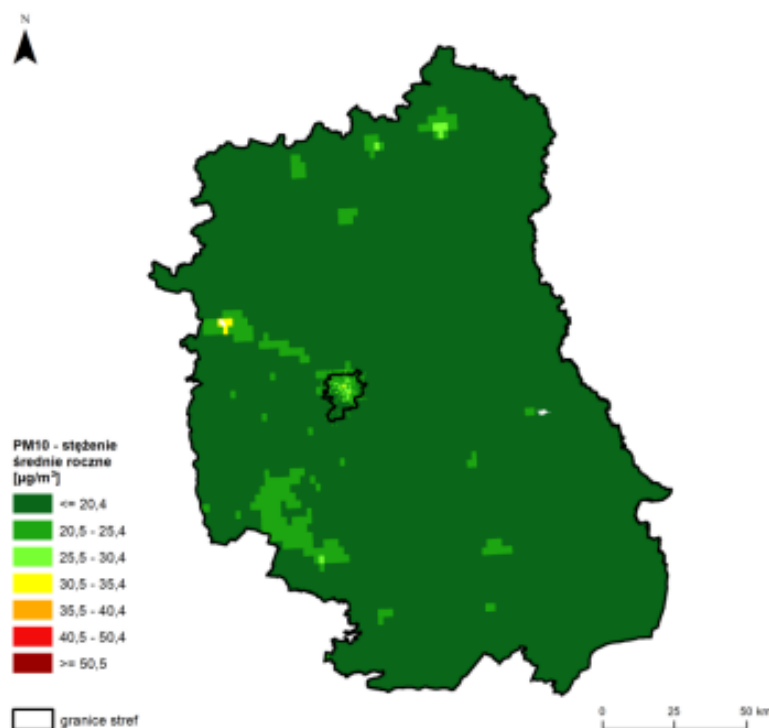
²⁾ Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa dolnośląska uzyskała klasę C, a pozostałe strefy klasę A.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2021, 2022.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Ocena jakości powietrza w województwie lubelskim za lata 2021-2022 r. wg kryterium ochrony zdrowia wykazała przekroczenie w strefie lubelskiej:

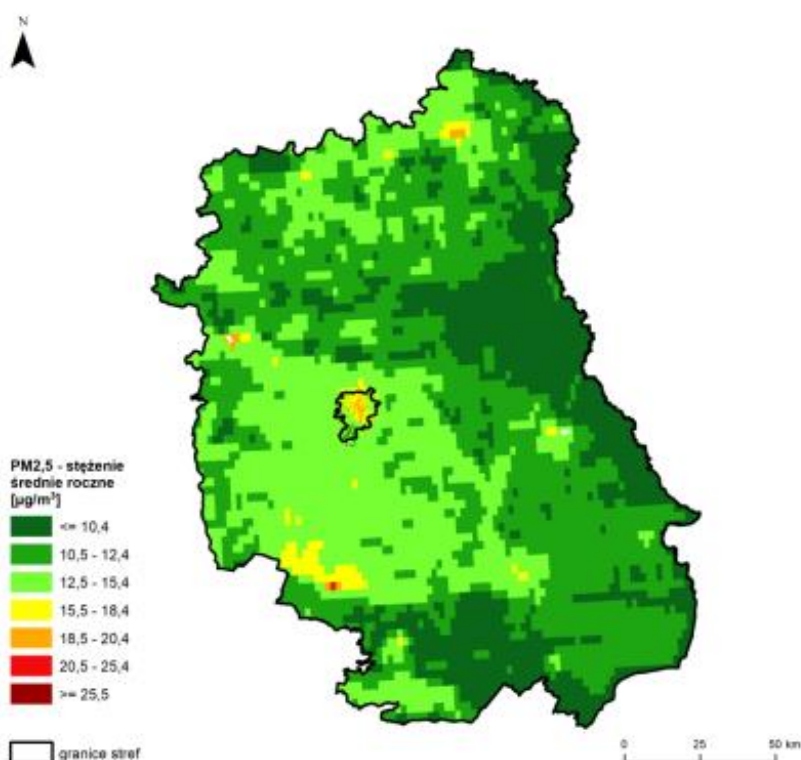
- średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 faza II,
- średniorocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10.

Rysunek 13. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszonego PM10 w województwie lubelskim w 2022 roku, opracowany z wykorzystaniem metody

szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2022 wykonanego przez IOŚ-PIB

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2022.

Rysunek 14. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszonego PM_{2,5} w województwie lubelskim w 2022 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2022 wykonanego przez IOŚ-PIB

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2022.

Tabela 19. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2022 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Rok	Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
2021	PL0602	strefa lubelska	A	A	A
2022	PL0602	strefa lubelska	A	A	A

1) Dla ozonu - poziom celu długoterminowego - strefa lubelska uzyskała klasę D2.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2021, 2022.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza w województwie lubelskim za 2021-2022 r. wg kryterium ochrony roślin strefa lubelska dla wszystkich zanieczyszczeń uzyskała klasę A.

8. Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę połączeń drogowych oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach.

W 2021 roku wykonano przez Miejską Służbę Drogową:

- poziome oznakowanie dróg gminnych, usługa zlecona - Domino - Znak Lublin o wartości 33 647,86 zł.
 - 2085,87 m² malowanie cienkowarstwowe,
 - 110 m² malowanie grubowarstwowe.Ulice : Basaja „Rysia” + rondo, Kolejowa, Wyzwolenia, Partyzantów, Plac Wolności, Plac Staszica łącznik z Partyzantów, Czerwonego Krzyża, Różana, Makowa, Fiołkowa, Konwaliowa, Lipowa, parking przy Stokrotce.
- oznakowanie pionowe dróg gminnych i wewnętrznych, zakupiono 5 szt. znaków drogowych, które zostały zamontowane na drogach gminnych ul. Ogrodowa, i ul. Szeroka, Wartość zakupionych znaków, rur ocynkowanych do znaków drogowych, 24 elementów progów zwalniających, pacholek i barier ochronnych wraz z pozostałymi materiałami do oznakowania (folia, farby, rury, blacha, cement) wyniosła 7 999,72 zł.

W 2022 roku wykonano przez Miejską Służbę Drogową:

- poziome oznakowanie dróg gminnych, usługa zlecona - Domino - Znak Lublin o wartości 40 949,16 zł.
 - 1 148 m² malowanie cienkowarstwowe przejścia dla pieszych , oznakowanie kierunkowe i liniowe.Ulice : Basaja „Rysia” + rondo, Kolejowa, Wyzwolenia, Partyzantów, Plac Wolności, Plac Staszica łącznik z Partyzantów, Czerwonego Krzyża, Różana, Makowa, Fiołkowa, Konwaliowa, Lipowa, parking przy Stokrotce.
- oznakowanie pionowe dróg gminnych i wewnętrznych, zakupiono 3 szt. słupków przeszkodowych U-5a, 2 lustra i 10 ocynkowanych rur do znaków drogowych. Wartość zakupionych rur ocynkowanych do znaków drogowych, słupków przeszkodowych, luster, wraz z pozostałymi materiałami do oznakowania (folia, farby, rury, blacha, cement) wyniosła 8 279,04 zł.

9. Poprawa systemu komunikacji publicznej, m.in. budowa, przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, węzłów multimodalnych.

W raportowanych latach na rzecz budowy (przebudowy chodnika) wykonano:

- budowa chodnika na działce 1159 (łącznik między ul. Podzamcze a ul. Zamojską) – 8 200 zł,
- remont ul. Leśmiana w ramach, którego wykonano naprawę (przebudowę) chodnika 461 m² - wykonanie warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego o gr. 4 cm - wbudowano 1455 m². Łączny koszt wykonanych prac to 119 431,72 zł,
- remont ul. Ceglana w ramach którego wykonano naprawę (przebudowę) chodnika 461 m² - wykonanie warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego o gr. 5 cm - wbudowano 339,5 m². Łączny koszt wykonanych prac to 36 553,19 zł,

- remont ul. Krucza, w tym naprawa (przebudowa) chodnika 60 m², MDM
- remont ul. Leśmiana, w tym naprawa (przebudowa) chodnika 461 m², MDM
- wykonanie chodnika przy Przedszkolu nr 3 ułożenie nawierzchni z kostki brukowej na podsypce cementowo-piaskowej – 103 m², MDM
- wykonanie chodnika na terenie Środowiskowego Domu Samopomocy, MDM
- remont chodnika przy ul. Partyzantów w ramach porozumienie zawartego ze Wspólnotą Mieszkaniową Osiedle Śródmieście ul. Narutowicza 56, Partyzantów 1 i 4, MDM
- przebudowę ciągu pieszego Ceglana – Grunwaldzka (przy ogrodach działkowych), MDM
- budowę chodnika łączącego ul. Podzamcze z ul. Zamojską Zadanie z „ Budżetu obywatelskiego”, MDM
- remont chodnika boczna ul. Żeromskiego na odcinku od ul. Żeromskiego do nowego odcinka drogi dojazdowej do basenu, MDM
- przebudowę chodnika od ul. Listopadowej do Przedszkola nr 1 w Hrubieszowie porozumienie zawarte ze Wspólnotą Mieszkaniową „Hrubieszów” ul. Listopadowa 5,7,9,11, MDM.

Podczas przebudowy części ul. Żeromskiego w Hrubieszowie polegająca na budowie miejsc parkingowych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 844 Chełm – Hrubieszów – Witków – Dołhobyczów – granica państwa, obejmowała wykonanie miejsc postojowych (na 18 samochodów osobowych), wykonanie miejsc postojowych dla autokarów (na 2 autokary), regulację przebiegu nawierzchni drogi wojewódzkiej, wykonanie zatoki autobusowej, wykonanie chodników, wykonanie oznakowania pionowego i poziomego, a także budowę kanału technologicznego ulicznego oraz kanalizacji deszczowej. Inwestycja została zrealizowana wspólnie z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Lublinie. Udział środków Gminy Miejskiej w wartości zadania wyniósł 322 137,00 zł.

Odbyła się również budowa zatoki parkingowej na samochody osobowe przy ul. Mickiewicza porozumienie zawarte ze Wspólnotą Mieszkaniową Mickiewicza 22. Koszt robocizny i sprzętu MSD według kosztorysu to 4 020,84 zł

10. Opracowanie i wdrażanie planów zrównoważonej mobilności miejskiej.

W raportowanych latach nie wykonywano zadania.

11. Rozwój transportu rowerowego w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych, ciągów pieszo – rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (np. wypożyczalnie rowerów).

Zarządcy dróg w raportowanych latach wykonali ścieżki rowerowe na ul. Żeromskiego 1547 mb oraz na ul. Grabowiecka 717 mb oraz szlak rowerowy 663 mb na ul. Gródeckiej.

W 2022 roku rozpoczęto realizację kilku zadań, z których pozyskana dokumentacja posłuży Miastu jako niezbędny element wykonania inwestycji będącej częścią Nowej Ścieżki Rozwoju Miasta Hrubieszów zapisanej w Programie Rozwój Lokalny. W szczególności są to działania obejmujące:

- opracowanie Programu rozbudowy ścieżek rowerowych na terenie Hrubieszowa,
- opracowanie dokumentacji branżowej (projektowo - technicznej) obejmującej budowę ścieżki pieszo-rowerowej.

12. Czyszczenie powierzchni jezdni w okresach bezdeszczowych oraz po okresie zimowym w ciągach ulic głównych Miasta Hrubieszów.

W raportowanych latach wykonano 50 odcinków o łącznej długości 20,901 km, w tym drogi nieutwardzone, 4 odcinków o łącznej długości 0,887 km. Koszty poniesione z Budżetu Miejskiej Służby Drogowej

13. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych.

W ramach projektu „Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Starostwa Powiatowego i Gminy Miejskiej Hrubieszów” wykonano termomodernizację budynku użyteczności publicznej przy ul. mjr. H. Dobrzańskiego „Hubala” 1. Celem była nie tylko poprawa estetyki samego budynku i otoczenia, ale przede wszystkim zredukowanie zużycia energii cieplnej i elektrycznej związanej użytkowaniem budynku administracyjnego. Wykonano min. docieplenie ścian i stropu poddasza, wymianę pokrycia dachowego, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, likwidację krat okiennych i zmianę szyb na antywłamaniowe, modernizację instalacji c.o. i węzła cieplnego, montaż instalacji fotowoltaicznej, instalacji klimatyzacji i jej zasilania, wymianę oświetlenia na energooszczędne, wykonanie podnośników dla niepełnosprawnych, zagospodarowanie terenu wokół budynku poprzez wykonanie podjazdów dla niepełnosprawnych oraz opasek.

Całkowita wartość wydatków w ramach projektu to 2 648 558,03 zł. Wartość dofinansowania: 1 521 545,16 zł (z czego 1 361 382,60 zł - ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a kwota 160 162,56 zł w formie dotacji celowej z budżetu państwa). Wysokość wkładu własnego Miasta wyniosła 688 248,71 zł.

Tabela 20. Liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których przeprowadzono termomodernizację wraz z likwidacją nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe liczone w sztukach i m², wraz z podaniem zmiany sposobu ogrzewania

Lp.	Nowy piec	Powierzchnia całkowita w m ²	Liczba budynków
1.	kocioł gazowy kondensacyjny	1966,82	11
2.	kotłownia gazowa (przyłącze gazowe i instalacja wewnętrzna, kocioł gazowy kondensacyjny, opłata przyłączeniowa, dokumentacja projektowa)	3218,06	20
3.	pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	661,10	3
4.	kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie	160,00	1
5.	Kocioł na pellet drzewny	135,00	1

Źródło: Gmina Miejska Hrubieszów

14. Instalacja energooszczędnego oświetlenia w budynkach zarządzanych przez Miasto Hrubieszów

W 2022 roku opracowano dokumentację projektowo-wykonawczą na roboty budowlane obejmujące montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach Gminy Miejskiej Hrubieszów i wymianę oświetlenia na LED. W tym samym roku trwały prace przy budowie sali gimnastycznej, wraz z nadbudową części istniejącej i przebudową zaplecza sanitarno-szatniowego przy Szkole Podstawowej nr 1 w Hrubieszowie. Zakończono wylewanie stropów, murowanie ścian, wykonany został dach, zamontowano okna, wybudowano ściany wewnętrzne, wykonane zostały wszystkie prace tynkarskie, wykonano oświetlenie, elewację na zewnątrz budynku.

Wykonano również oświetlenie LED w budynku przy ulicy mjr. H. Dobrzańskiego Hubala 1.

15. Zakup kompleksowej usługi oświetlenia drogowego o podwyższonym standardzie – zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości i ujednolicenia barwy oświetlenia na terenie Miasta Hrubieszów.

W 2021 roku Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych przeznaczył w kwocie 7 500 000 zł na realizację następujących inwestycji:

- „Kryta pływalnia przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Hrubieszowie” – 5 000 000,00 zł,
- „Modernizacja oświetlenia ulicznego w Hrubieszowie” – 2 500 000,00 zł;

W tym samym roku odbyła się modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Miasta Hrubieszowa w kwocie 2 508 339,00 zł w tym 2 500 000,00 zł dofinansowanie oraz 8 339,00 zł ze środków własnych.

Pod koniec 2022 roku został ogłoszony przetarg na modernizację oświetlenia ulicznego na terenie miasta Hrubieszowa.

Zakres zamówienia obejmował m.in. przygotowanie dokumentacji technicznej w zakresie modernizacji oświetlenia ulicznego na terenie miasta oraz dostawę i wymianę opraw oświetlenia ulicznego i parkowego na energooszczędne typu LED (łącznie ok. 1 400 szt.). Wymiana lamp na energooszczędne ma zmniejszyć zużycie energii o co najmniej 60 proc. rocznie. Co ważne światło emitowane przez nowe latarnie ma być bardziej przyjazne dla wzroku.

Łączny koszt inwestycji to 3 148 450,00 zł. Przy czym kwota 2,5 mln zł została pokryta ze środków z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Inwestycję zakończono we wrześniu 2023 roku.

16. Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania OZE.

Zadanie jest wykonywane w ramach działalności statutowej, w okresie 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. Rada Miejska w Hrubieszowie uchwaliła jeden mpzp, natomiast w opracowanym mpzp nie wprowadzono zapisów stwarzających warunki do stosowania OZE (ze względu na zapisy w obowiązującym SUIKZ) zapisów dot. możliwości stosowania OZE.

17. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta Hrubieszów.

W 2018 roku odbyła się budowa instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii w Mieście Hrubieszów o łącznej kwocie 5 574 901,43 zł. W raportowanych latach nie realizowano działań w/w zakresie.

18. Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza

Zadanie jest wykonywane w ramach bieżącej działalności, m.in., w formie informacji zamieszczanych na głównej stronie internetowej gminy.

Na terenie miasta działają trzy sensory monitorujące jakość powietrza. Czujniki zlokalizowane są na budynkach: Urzędu Miasta (ul. mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala” 1), Miejskiej Biblioteki Publicznej Filia nr 4 (ul. Unii Horodelskiej 19) oraz Szkoły Podstawowej nr 3 (ul. Zamojska 16).

W raportowanych latach organizowano również programy w placówkach oświatowych gminy miejskiej Hrubieszów tj.:

- „Czyste powietrze wokół nas” – program realizowany we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno Epidemiologiczną w Hrubieszowie. Celem programu było zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie, zwiększenie wiedzy na temat skutków palenia papierosów, wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy a także wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony ich dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

Zespół Szkół Nr 1 w Hrubieszowie w ramach zadania został zamontowany czujnik smogu na budynku szkoły.

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. mjr. Henryka Dobrzańskiego "Hubala" w Hrubieszowie ramach zadania prowadziła:

- szereg działań o charakterze proekologicznym skierowanych do wszystkich uczniów. Głównym ich celem było podnoszenie świadomości ekologicznej, a także zwrócenie uwagi na problem degradacji środowiska naturalnego i sposobów poprawy stanu ekosystemu,

- Dzień Czystego Powietrza, na szkolnym korytarzu została przygotowana tematyczna gazetka. Podczas lekcji przyrody i biologii nauczyciele wspólnie z uczniami poruszali tematykę proekologiczną. W nawiązaniu do tematyki lekcji podane zostały przyczyny smogu, skalę zanieczyszczenia powietrza i jej negatywnego wpływu na zdrowie. W ramach lekcji przyrody uczniowie dowiedzieli się, jak ściśle powiązane są ze sobą nieprawidłowe gospodarowanie odpadami i zły stan powietrza. Na lekcjach omówione zostały również nowoczesne i ekologiczne sposoby utylizowania odpadów, jakimi są ekospalarnie.
- W ramach zajęć z wychowawcą uczniowie klasy podstawowych, którzy zrealizowali temat „Jak chronić powietrze przed zanieczyszczeniami, czyli przychodzi powietrze do lekarza”. Chętni uczniowie przygotowali prezentację multimedialną, której celem było przekazanie informacji na temat rodzajów i źródeł zanieczyszczeń powietrza. Ponadto uczniowie uzupełniali karty pracy, przypominali zasady segregacji odpadów oraz obejrzel film edukacyjny „Smog i jego konsekwencje”.

19. Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce.

W 2021 roku Hrubieszów zajął 33 miejsce w skali kraju i pierwsze miejsce w województwie lubelskim w rankingu „Czyste Powietrze” za III kw. 2021 roku, opublikowanym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Polski Alarm Smogowy⁴⁵. Zestawienie obejmowało liczbę składanych wniosków w programie Czyste Powietrze w 2477 gminach w Polsce. Ranking oparty jest o liczbę wniosków złożonych w gminie i liczbę budynków jednorodzinnych. Obejmowało aktywność gmin w okresie od 1 lipca do 30 września 2021 roku.

W województwie lubelskim najlepiej wypadło miasto Hrubieszów. Mieszkańcy Hrubieszowa we wspomnianym okresie złożyli 63 wnioski, co dało 33. miejsce w skali kraju.

Miasto Hrubieszów również wzięło udział w konkursie „Miasta z Klimatem”. Celem Konkursu organizowanego przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska⁴⁶ jest promocja nowoczesnych i efektywnych rozwiązań miejskich służących poprawie jakości życia mieszkańców poprzez ochronę klimatu lub zwiększeniu odporności miast na skutki zmian klimatu. Podczas edycji w 2021 roku „Miasta z Klimatem” Ministerstwo Klimatu i Środowiska przeprowadziło analizę działań proekologicznych podejmowanych przez miasta w całej Polsce w pięciu kategoriach: jakość powietrza, zieleń miejska, transport zeroemisyjny, transformacja energetyczna oraz retencja miejska.

Hrubieszów (jako jedyne miasto na Lubelszczyźnie) został wyróżniony za swoje działania na rzecz transformacji energetycznej tytułem "Miasta wyróżniającego się". O wyniku zdecydowała ilość założonych instalacji fotowoltaicznych oraz pomp ciepła w naszym mieście. Brano również pod uwagę roczne zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych oraz moc instalacji OZE grzewczych na potrzeby budynków miejskich.

3.2. Ochrona przed hałasem

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 8 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona przed hałasem.

Tabela 21. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed hałasem.

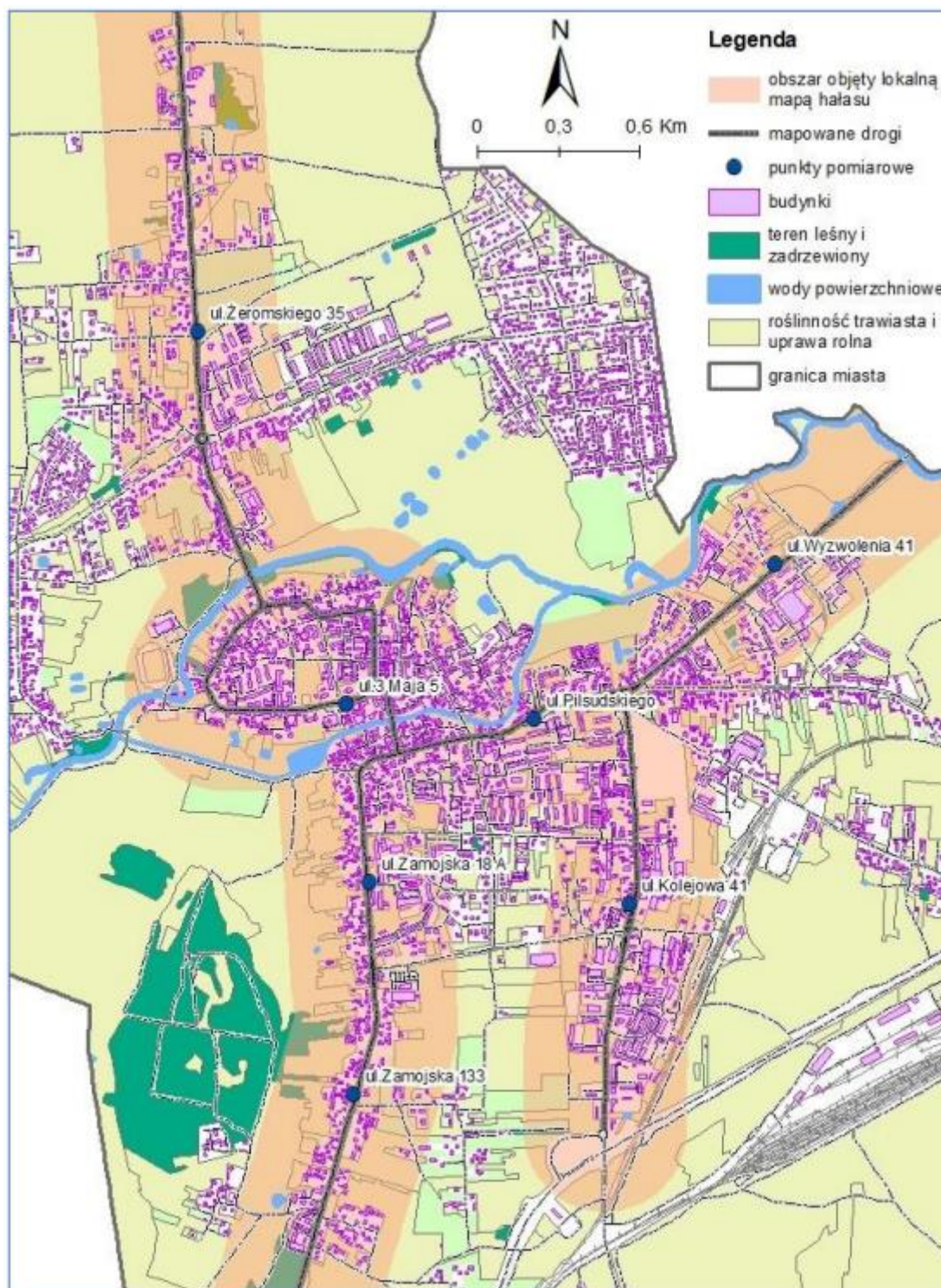
Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek interwencji: Ochrona przed hałasem.			
Cel: Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego			
1.	Kontrolowanie dopuszczalnych norm emisji hałasu z obiektów działalności gospodarczej.	RWMŚ w Lublinie	↓
2.	Kontrola emisji hałasu do środowiska z ciągów komunikacyjnych (drogi oraz linie kolejowe).	Miasto Hrubieszów, RWMŚ w Lublinie, zarządcy dróg	↑
3.	Uspokojenie ruchu na terenach miejskich, poprzez wprowadzenie ograniczeń prędkości oraz inteligentnego sterowania ruchem.	Miasto Hrubieszów, zarządcy dróg	↓
4.	Stosowanie rozwiązań technicznych w zakładach przemysłowych lub usługowych, minimalizujące emitowany poziom hałasu.	przedsiębiorcy	↔
Kierunek interwencji: Zmniejszenie hałasu			
5.	Budowa i przebudowa dróg krajowych, wojewódzkich oraz gminnych i powiatowych.	Miasto Hrubieszów, zarządcy dróg	↑
6.	Wprowadzenie do MPZP zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożeń hałasem (rozgraniczenie terenów o różnicowanej funkcji), np.: odsuwanie linii zabudowy od istniejących i potencjalnych źródeł hałasu oraz lokalizacja zabudowy mieszkaniowej na terenach o korzystnym klimacie akustycznym (bez istniejących i potencjalnych przekroczeń hałasu).	Miasto Hrubieszów	↔
7.	Stosowanie zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. ekranów dźwiękochłonnych, przekryć akustycznych, wałów ziemnych i przekopów).	Miasto Hrubieszów, zarządcy dróg	↓
Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna			
8.	Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego.	Miasto Hrubieszów, placówki oświatowe, zarządcy dróg, organizacje pozarządowe	↔

1. Kontrolowanie dopuszczalnych norm emisji hałasu z obiektów działalności gospodarczej.

W raportowanych latach nie realizowano zadania.

2. Kontrola emisji hałasu do środowiska z ciągów komunikacyjnych (drogi oraz linie kolejowe).

Badania w zakresie monitoringu hałasu na terenie gminy Miejskiej Hrubieszów prowadzono w 2021 roku w 7 punktach pomiarowych hałasu drogowego. Dla miasta Hrubieszów wykonano lokalną mapę hałasu.

Rysunek 15. Lokalizacja źródeł hałasu oraz punktów pomiarowych
źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Pomiary prowadziło Centralne Laboratorium Badawcze Oddział w Lublinie GIOŚ, nr akredytacji AB 118. Wyniki pomiarów hałasu gromadzone są w systemie EKOINFONET, w bazie EHALAS, ich dysponentem jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tabela 22. Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonane na potrzeby lokalnej mapy hałasu – wskaźniki krótkookresowe

Lp.	Nazwa punktu pomiarowego	Wysokość punktu pomiarowego [m]	Data Pomiaru	Wskaźnik	Wartość wskaźnika [dB]	Poziomy dopuszczalny [dB]
1.	ul. Kolejowa 41	4	2021-09-29	LAeqD	66,7	65
				LAeqN	57,1	56
2.	ul. Zamojska 133	4	2021-10-14	LAeqD	66,4	61
				LAeqN	56,9	56
3.	ul. Żeromskiego 35	4	2021-10-06	LAeqD	66,3	61
				LAeqN	59,6	56
4.	ul. Piłsudskiego	4	2021-05-20	LAeqD	63,3	65
				LAeqN	54,2	56
5.	ul. Wyzwolenia 41	4	2021-09-30	LAeqD	65,0	61
				LAeqN	57,3	56

źródło: PMS/GIOŚ

Tabela 23. Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonane na potrzeby lokalnej mapy hałasu – wskaźniki długookresowe

Lp.	Nazwa punktu pomiarowego	Wysokość punktu pomiarowego [m]	Data Pomiaru	Wskaźnik	Wartość wskaźnika [dB]	Poziomy dopuszczalny [dB]
1.	ul. 3 Maja 5	4	2021-09-29	LAeqD	64,7	68
				LAeqN	55,4	59
2.	ul. Zamojska 18A	4	2021-10-14	LAeqD	64,8	68
				LAeqN	55,1	59

źródło: PMS/GIOŚ

W Hrubieszowie przekroczeń nie odnotowano jedynie w punkcie przy ul. Piłsudskiego. Najwyższe wartości przekroczeń w dzień zarejestrowano przy ul. Zamojskiej (o 5,4 dB), natomiast w nocy przy ul. Żeromskiego (o 3,6 dB).

3. Uspokojenie ruchu na terenach miejskich, poprzez wprowadzenie ograniczeń prędkości oraz inteligentnego sterowania ruchem.

W raportowanych latach nie realizowano zadania.

4. Stosowanie rozwiązań technicznych w zakładach przemysłowych lub usługowych, minimalizujące emitowany poziom hałasu.

Zadanie jest realizowane na bieżąco przez przedsiębiorców, zależnie od potrzeb.

Decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu wydaje Starosta po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnego poziomu.

5. Budowa i przebudowa dróg krajowych, wojewódzkich oraz gminnych i powiatowych.

W 2021 roku zrealizowano:

- modernizację (przebudowę) drogi dojazdowej do gruntów rolnych w obrębie Sławęcina. Całkowita wartość zadania wyniosła 126 039,23 zł. Modernizację drogi dofinansowano ze środków celowych budżetu Województwa Lubelskiego w 2021 roku w kwocie 73 000,00 zł oraz ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych) w kwocie 51 961,13 zł,
- przebudowę części ul. Żeromskiego w Hrubieszowie polegającą na budowie miejsc parkingowych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 844 Chełm – Hrubieszów – Witków – Dołhobyczów – granica państwa. Inwestycja została zrealizowana wspólnie z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Lublinie. Udział środków Gminy Miejskiej w wartości zadania wyniósł 322 137,00 zł,
- remont drogi gminnej ul. Czerwonego Krzyża w kwocie 81 868,31 zł poniesiona przez MDM,
- remont drogi ul. Sobieskiego w kwocie 42 270,59 zł poniesiona przez MDM,
- remont ul. Kruczej w kwocie 49 139,89 zł poniesiona przez MDM,
- remont ul. Leśmiana w kwocie 119 431,72 zł poniesiona przez MDM,
- remont ul. Kochanowskiego w kwocie 30 239,20 zł poniesiona przez MDM.

W 2022 roku zrealizowano:

- budowę drogi wewnętrznej – boczna ul. Żeromskiego w Hrubieszowie. Całkowita wartość zadania to 2 354 818,43 zł. Część wydatków związanych z inwestycją została sfinansowanych ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych) w kwocie 2 200 000,00 zł,
- remont drogi gminnej ul. Łąkowa w kwocie 63 541,80 zł poniesiona przez MDM,
- remont drogi ul. Kościuszki w kwocie 56 457,63 zł poniesiona przez MDM,
- remont ul. Kruczej w kwocie 108 568,00 zł poniesiona przez MDM,
- remont ul. Ceglana w kwocie 36 553,19 zł poniesiona przez MDM.

Tabela 24. Wykonanie remontów i przebudów nawierzchni dróg powiatowych na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów w roku 2021

Lp	Nr drogi	Ciąg drogi	Rodzaj wykonanych robót	Koszty (brutto)	Zakres	Źródła finansowania	Okres realizacji
1.	3470L	ul. Ludna	remont nawierzchni	56.857,30 zł	30 mb	środki własne Powiatu Hrubieszowskiego	04.2021-05.2021
2.	3460L	ul. Działkowa	remont nawierzchni	255.323,68 zł	613 mb	środki własne Powiatu Hrubieszowskiego	09.2021-04.2022
Razem				312.180,98 zł / 643 mb			

źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Hrubieszowie

Tabela 25. Wykonanie remontów i przebudów nawierzchni dróg powiatowych na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów w roku 2022

Lp.	Nr drogi	Ciąg drogi	Rodzaj wykonanych robót	Koszty (brutto)	Zakres	Źródła finansowania	Okres realizacji
1.	3460L	ul. Działkowa	remont nawierzchni	285 348,07 zł	344 mb	środki własne Powiatu Hrubieszowskiego	09.2022-10.2022
2.	3460L	ul. Działkowa	remont nawierzchni	255 323,68 zł	613 mb	środki własne Powiatu Hrubieszowskiego	09.2021-04.2022
Razem:				540 671,75 zł / 957 mb			

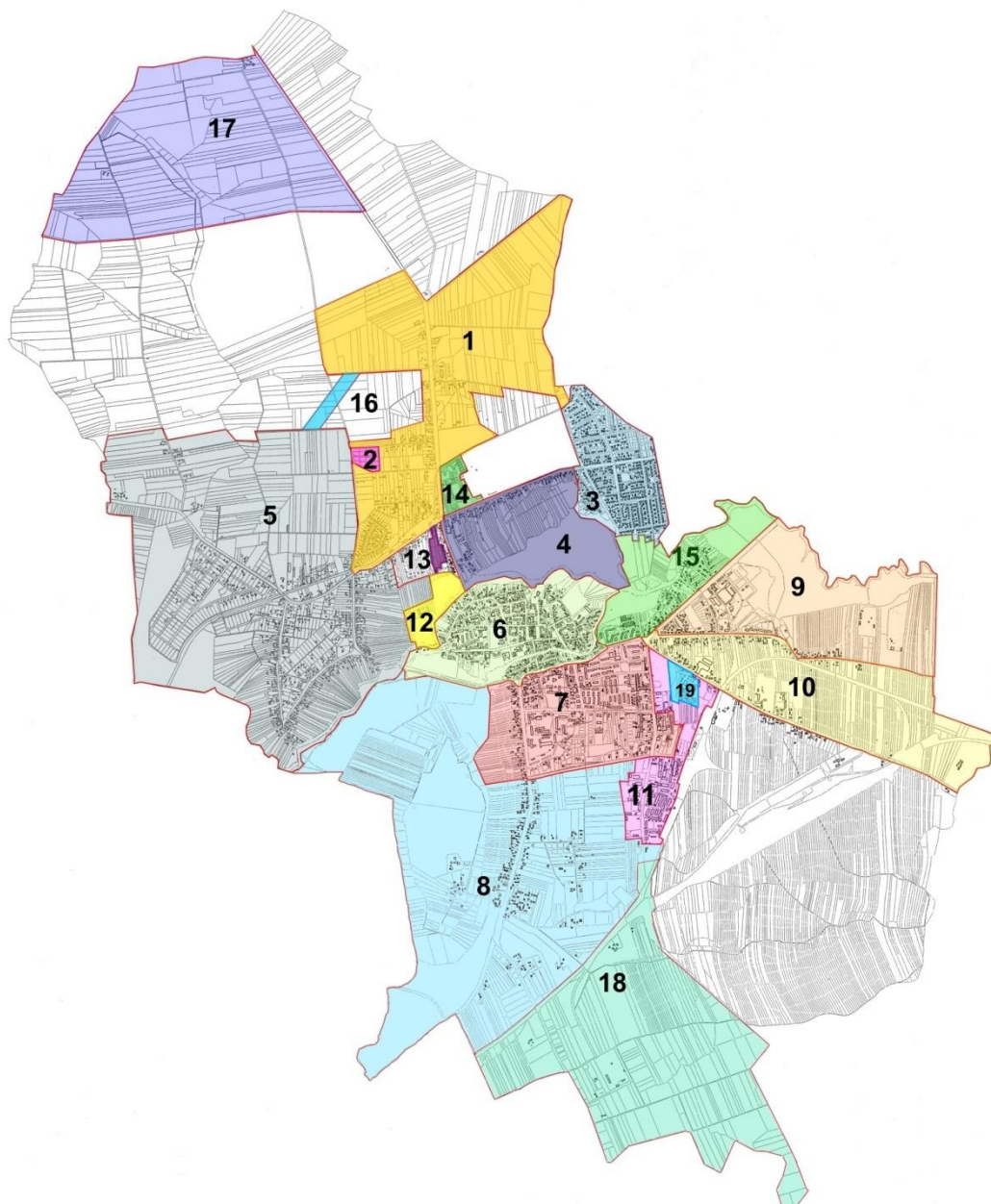
źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Hrubieszowie

6. Wprowadzenie do MPZP zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożeń hałasem (rozgraniczenie terenów o różnicowanej funkcji), np.: odsuwanie linii zabudowy od istniejących i potencjalnych źródeł hałasu oraz lokalizacja zabudowy mieszkaniowej na terenach o korzystnym klimacie akustycznym (bez istniejących i potencjalnych przekroczeń hałasu).

Dopuszczalne poziomy hałasu ustala się w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, natomiast klasyfikację terenów chronionych przeprowadza się w oparciu o zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - MPZP, w których, zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (Poś), określa się funkcje terenów podlegających ochronie akustycznej. W przypadku, gdy dla określonych terenów brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z art. 115 ustawy Poś właściwe organy dokonują oceny, czy omawiany obszar należy do rodzajów terenów, o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy Poś oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Obszary podlegające ochronie akustycznej w sąsiedztwie analizowanych dróg w Hrubieszowie określono na podstawie MPZP. Znajdują się na nim:⁵

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- tereny domów opieki społecznej i tereny szpitali w miastach,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego,
- tereny zabudowy zagrodowej.

⁵ Lokalna mapa hałasu miasta Hrubieszów na terenie województwa lubelskiego, wykonana na podstawie pomiarów hałasu drogowego w rok 2021 w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Rysunek 16. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Hrubieszowa

źródło: <https://miasto.hrubieszow.pl/node/301>)

7. Stosowanie zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. ekranów dźwiękochłonnych, przekryć akustycznych, wałów ziemnych i przekopów).

W raportowanym okresie zadanie zostało nie zrealizowane.

8. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego.

Zadanie jest wykonywane w ramach bieżącej działalności, m.in., w formie informacji zamieszczanych na głównej stronie internetowej gminy.

Szkoła Podstawowa Nr 2, brała udział w projekcie „100 lat hrubieszowskiego sportu” (bieg 100 km na stulecie hrubieszowskiego sporu, „Dzień Dziecka na sportowo” oraz „100 lecie hrubieszowskiego sportu na rowerze”).

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. mjr. Henryka Dobrzańskiego "Hubala" w Hrubieszowie opracowywała plakaty w klasach podstawowych mających na celu promowanie ruchu pieszego, jazdy na rowerze w celu ochrony jakości powietrza oraz propagowania aktywności fizycznej.

3.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 5 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Tabela 26. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek interwencji: Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania pól elektromagnetycznych			
Cel: Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych			
1.	Prowadzenie cyklicznych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie miasta Hrubieszów.	RWMŚ w Lublinie	↑
2.	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi.	Miasto Hrubieszów	↔
3.	Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji).	Miasto Hrubieszów, RWMŚ w Lublinie	↑
4.	Właściwa lokalizacja, modernizacja i poprawne użytkowanie urządzeń oraz instalacji emitujących PEM.	przedsiębiorstwa	↔
Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna			
5.	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM.	Miasto Hrubieszów, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	↓

1. Prowadzenie cyklicznych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie miasta Hrubieszów.

Badania w zakresie monitoringu pól elektromagnetycznych na terenie gminy miejskiej Hrubieszów prowadzone były w 2021 roku w 1 punkcie pomiarowym. Punkt pomiarowy znajdował się na ul. Leśmiana 26. Wynik pomiaru poziomów PEM wyniósł:

- Wynik 0,5 godz. pomiaru [V/m] – 1,0
- Niepewność pomiaru [V/m] – 0,7
- Wartość wskaźnika WMe – 0,07

Na podstawie badań przeprowadzonych w 2021 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przebadany punkt pomiarowy na terenie gminy Hrubieszów nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych.

Rysunek 17 Punkt pomiarowy PEM ul. Leśmiana 26

źródło: si2pem.gov.pl

2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi.

W uchwalonym mpzp wprowadzono nakaz uwzględniania ochrony zdrowia mieszkańców przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, podczas lokalizacji obiektów i urządzeń budowlanych z zakresu elektroenergetyki i telekomunikacji

3. Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji).

Na terenie gminy Hrubieszów zlokalizowanych jest 21 stacji bazowych od różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE, których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Są to stacje przedstawione szczegółowo w poniższej tabeli.

Tabela 27. Stacje bazowe na terenie gminy Hrubieszów (stan na 23.10.2023 r.)

Lp.	Sieć	Miejscowość	Adres	ID stacji
1.	Plus (26001)	Hrubieszów	ul. Łany 50 - wieża Cellnex / Towerlink	BT12076
2.	Plus (26001)	Hrubieszów	ul. Chełmska 29 - wieża Cellnex / Towerlink	BT11727
3.	Plus (26001)	Hrubieszów	ul. Dwernickiego 10 - wieża Cellnex / Towerlink	BT12935
4.	Plus (26001)	Hrubieszów	ul. Zamojska 12 - dach budynku	BT10186
5.	Plus (26001)	Hrubieszów	ul. Łany 50 - wieża Cellnex / Towerlink	BT12076
6.	T-Mobile (26002)	Hrubieszów	ul. marsz. J. Piłsudskiego 11 - Szpital Powiatowy	26701
7.	T-Mobile (26002)	Hrubieszów	ul. Nowa 11 - kościół pw. Ducha Świętego	26703
8.	T-Mobile (26002)	Hrubieszów	ul. Grabowiecka 20 - wieża T-Mobile	26702
9.	Play (26006)	Hrubieszów	własna wieża	HRU4411
10.	Play (26006)	Hrubieszów	ul. Kolejowa 41 - maszt na terenie Posterunku Energetycznego PGE	HRU3301
11.	Play (26006)	Hrubieszów	ul. Wyzwolenia 48 - własna wieża rurowa	HRU3304
12.	Play (26006)	Hrubieszów	ul. S. Żeromskiego 9 - wieża P4 Play	HRU3302
13.	Play (26006)	Hrubieszów	ul. Zamojska 12 - dach budynku	HRU3303
14.	T-Mobile (26002)	Hrubieszów	ul. S. Żeromskiego 9 - wieża P4 Play	26831
15.	Orange (26003)	Hrubieszów	ul. S. Żeromskiego 9 - wieża P4 Play	85221
16.	T-Mobile (26002)	Hrubieszów	wieża GPS System - RON Hrubieszów / Nieledew	26578
17.	Orange (26003)	Hrubieszów	ul. marsz. J. Piłsudskiego 11 - Szpital Powiatowy	85040
18.	Orange (26003)	Hrubieszów	ul. Nowa 11 - kościół pw. Ducha Świętego	85042
19.	T-Mobile (26002)	Hrubieszów	ul. Kolejowa 41 - maszt na terenie Posterunku Energetycznego PGE	21081
20.	Orange (26003)	Hrubieszów	ul. Kolejowa 41 - maszt na terenie Posterunku Energetycznego PGE	1910
21.	Play (26006)	Hrubieszów	maszt własny	HRU4415

źródło: beta.btsearch

4. Właściwa lokalizacja, modernizacja i poprawne użytkowanie urządzeń oraz instalacji emitujących PEM.

Zadanie jest realizowane na bieżąco, co potwierdza monitoring promieniowania elektromagnetycznego wskazujący na poziomy PEM dużo niższe od dopuszczalnych.

5. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM.

W omawianym okresie nie były przeprowadzane edukacje dla społeczeństwa w zakresie oddziaływania i szkodliwości promieniowania elektromagnetycznego.

3.4. Gospodarowanie wodami

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 17 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 28. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie wodami.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek interwencji: Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, minimalizacja ryzyka powodziowego			
Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód			
1.	Budowa, rozbudowa i modernizacja budowli przeciwpowodziowych.	Miasto Hrubieszów, RZGW w Lublinie, zarządy zlewni	→
2.	Koszenie i konserwacja rowów melioracyjnych.	Miasto Hrubieszów, właściciele nieruchomości	↑
3.	Zimowe i letnie utrzymanie drożności wód.	Miasto Hrubieszów, RZGW w Lublinie, zarządy zlewni	↓
4.	Regulacja potoków i rzek, bieżąca konserwacja urządzeń melioracyjnych i cieków wodnych oraz konserwacja urządzeń i budowli wodnych służących do gromadzenia i odprowadzania wód.	RZGW w Lublinie, zarządy zlewni	↑
5.	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami.	Miasto Hrubieszów	↔
Kierunek interwencji: Optymalizacja zużycia wody			
6.	Wprowadzanie rozwiązań technicznych i technologicznych pozwalających na ograniczenie zużycia wody	Miasto Hrubieszów, przedsiębiorstwa	↔
7.	Ograniczenie zużycia wody w obrębie terenów miejskich (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody).	Miasto Hrubieszów, przedsiębiorstwa	↔
8.	Identyfikacja alternatywnych miejsc poboru wody do spożycia.	Miasto Hrubieszów, PGKiM Sp. z o.o. w Hrubieszowie	↓
9.	Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie	Miasto Hrubieszów, rolnicy	↔
10.	Przyjęcie i realizacja Planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych	Miasto Hrubieszów, RZGW w Lublinie	↑
Kierunek interwencji: Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych			

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
11.	Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych).	Miasto Hrubieszów, Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, ARiMR w Ciecierzynie	↔
12.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu.	RWMŚ w Lublinie	↑
13.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.	Miasto Hrubieszów, WIOŚ w Lublinie	↑
14.	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.	Miasto Hrubieszów	↔
15.	Modernizacja kanalizacji deszczowej - usunięcie problemów z odprowadzeniem wód deszczowych.	Miasto Hrubieszów, PGKiM Sp. z o.o. w Hrubieszowie	↑
Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna			
16.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód.	Miasto Hrubieszów, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	↔
17.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą.	Miasto Hrubieszów, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	↔

1. Budowa, rozbudowa i modernizacja budowli przeciwpowodziowych.

Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie w Lublinie w 2021 roku wykonała budowę zbiornika wodnego na rzece Huczwa w m. Hrubieszów, woj. lubelskie. Inwestycja obejmuje wykonanie koncepcji programowo - przestrzennej polegającej na budowie zbiornika wodnego w m. Hrubieszów o pow. ok. 18 ha zapewniającego wzrost dyspozycyjnych zasobów wodnych rzeki Huczwa z możliwością przeznaczenia do nawodnień rolniczych, renaturalizacji ekosystemów przyrodniczych, zaopatrzenie w wodę m. Hrubieszów, łagodzenie fali powodziowej w zlewni dolnej Huczwy oraz retencji powierzchniowej. Planowany zbiornik będzie posiadał budowlę wpustowo - upustową wraz z doprowadzalnikiem i odprowadzalnikiem w postaci rowu otwartego i kolektora. Planowana max. pojemność retencyjna zbiornika to 272 605 m³.

Koszt zadania wyniósł 199 875,00 zł, poniesione ze środków własnych Państwowego Gospodarstwa Wodnego – Wody Polskie w Lublinie.

2. Koszenie i konserwacja rowów melioracyjnych.

W dniu 12 lipca 2021 roku Burmistrz Miasta podpisał umowę o udzielenie dotacji celowej z budżetu Gminy na bieżące utrzymanie wód i urządzeń wodnych oraz na finansowanie inwestycji realizowanych na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów.

Dotacja w wysokości 10 000 zł została przeznaczona dla Spółki Wodnej „Żeromskiego” w Hrubieszowie na realizację zadania polegającego na odmuleniu rowu melioracyjnego H-25 na długości 200 mb, usunięciu zakrzaczeń, wykarczowaniu pni i korzeni, skarpowaniu rowu. W dniu 6 grudnia 2021 r. dokonano odbioru końcowego robót.

W 2021 roku wykonano również konserwację rowu odwadniającego ul. Działkowa w kwocie 22 440,26 zł z budżetu gminy oraz przebudowano przepust na drodze dojazdowej do pól uprawnych dz. nr 1616 obręb Pogórze w kwocie 7 010,75 zł z budżetu gminy.

3. Zimowe i letnie utrzymanie drożności wód

W raportowanych latach nie realizowano zadania.

4. Regulacja potoków i rzek, bieżąca konserwacja urządzeń melioracyjnych i cieków wodnych oraz konserwacja urządzeń i budowli wodnych służących do gromadzenia i odprowadzania wód.

Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie w Lublinie wykonało:

- w 2021 roku - utrzymanie rzeki Huczwa w km 5+100-11+100 w kwocie 78 242,38 zł pochodzące z dotacji,
- w 2021 roku - utrzymanie Kanału Ulgi w km 0+000 - 1+260, 1+460 – 2+120 wraz ze zbiornikiem Małej Retencji w km 1+260 – 1+460 Kanału Ulgi w kwocie 51 909,52 zł, pochodzące z dotacji,
- w 2022 roku - utrzymanie Kanału Ulgi w km 0+000 - 1+260, 1+460 – 2+120 wraz ze zbiornikiem Małej Retencji w km 1+260 – 1+460 Kanału Ulgi w kwocie 74 419,03 zł pochodzące z dotacji

5. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami.

Tereny zagrożone powodzią i podtopieniami są uwzględniane w dokumentach planistycznych w przypadku ich wystąpienia.

6. Wprowadzanie rozwiązań technicznych i technologicznych pozwalających na ograniczenie zużycia wody

Zadanie jest wykonywane przez przedsiębiorców w ramach bieżącej działalności, wtedy kiedy jest to potrzebne.

7. Ograniczenie zużycia wody w obrębie terenów miejskich (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody).

Zadanie jest wykonywane przez właścicieli gospodarczych w ramach bieżącej działalności.

8. Identyfikacja alternatywnych miejsc poboru wody do spożycia.

W raportowanych latach nie realizowano omawianego zadania.

9. Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Ciecierzynie wspierała rolników w ramach działania 4.1.3 obszar „E”.

10. Przyjęcie i realizacja Planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych

Państwowe Gospodarstwo Wodne "Wody Polskie" opracuje koncepcję budowy wodnego zbiornika retencyjnego na Huczwie w Hrubieszowie opisane w podpunkcie 1 bieżącego rozdziału.

Powstanie on w miejscu planowanego przed laty zalewu "Delfinek". Porozumienie dotyczące współpracy przy realizacji budowy zbiornika wodnego na Huczwie w Hrubieszowie podpisano 8 listopada 2021 roku.

Budowa zalewu (prawie 16 hektarów pod wodą) pomoże zapobiegać miastu skutkom ewentualnej suszy czy powodzi. PGW "Wody Polskie" zadeklarowały opracowanie koncepcji budowy zbiornika retencyjnego z funkcją turystyczną. Zalew będzie usytuowany na terenach miejskich, w dolinie Huczwy, a dokładnie w miejscu po tzw. "Targowicy".

11. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych).

Ośrodek Doradztwa Rolniczego w 2021 roku przeprowadził 21 informacji, natomiast w 2022 roku 1 szkolenie dwunastu osób, 80 informacji oraz 2 porady obejmujący cały powiat hrubieszowski, do której należy Gmina Hrubieszów.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Ciecierzynie wspierała rolników w ramach działania 4.1.2

12. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu.

Monitoring wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r., poz. 2625) przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych

oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Ogólna ocena stanu JCWP jest wypadkową klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Część wód może być oceniana jako w stanie dobrym tylko i wyłącznie w przypadku, kiedy jej stan/potencjał ekologiczny jest co najmniej dobry i stan chemiczny jest dobry. W przypadku stanu/potencjału poniżej stanu dobrego lub stanu chemicznego poniżej dobrego, część wód jest oceniona jako w stanie złym, niezależnie od oceny drugiego komponentu lub od dostępności oceny dla drugiego komponentu.

W tabeli przedstawiono ocenę jakości JCWP poddanych, monitoringowi i obejmujących obszar Hrubieszowa, na terenie którego znajdowały się trzy punkty badawcze⁶.

⁶ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016–2021 na podstawie monitoringu – tabela, GIOŚ, Warszawa 2022.

Tabela 29. Wyniki oceny jakości JCWP obejmujących teren Hrubieszów

Nazwa JCWP	Punkt pomiarowo-kontrolny	Klasa elementów biologicznych*	Klasa obserwacji hydromorfologicznych*	Klasa elementów fizykochemicznych*	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny
Dopływ spod Metelina	Dopływ spod Metelina - Czumów	-	5	brak możliwości klasyfikacji	brak możliwości klasyfikacji	dobry	brak możliwości klasyfikacji
Dopływ z Moniatycz	Dopływ z Moniatycz - Tieptiuków	4	3	2	4	poniżej dobrego	zły
Huczwa od Sieniochy do ujścia	Huczwa - Gródek	4	1	2	4	poniżej dobrego	zły

źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

- * 1 – stan bardzo dobry/potencjał maksymalny,
 2 – stan/potencjał dobry,
 3 – stan/potencjał umiarkowany,
 4 – stan/potencjał słaby,
 5 – stan/potencjał zły.

Monitoring wód podziemnych

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r., poz. 2625) zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie GIOŚ.

Celem monitoringu wód podziemnych jest dostarczenie informacji o jakości tych wód, obserwacja zachodzących zmian chemizmu oraz sygnalizacja zagrożeń w skali regionu i kraju. Wyniki badań i ocen są pomocne do optymalizacji związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód oraz działań mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie ich dobrego stanu.

Gmina Miejska Hrubieszów położona jest w obrębie jednej jednolitej części wód podziemnych o numerze: PLGW2000121, która nie jest zagrożona niespełnieniem określonych dla niej celów środowiskowych. W 2021 roku nie była objęta badaniami w ramach monitoringu operacyjnego. W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).

Na terenie gminy Miejskiej Hrubieszów nie było wyznaczonych punktów pomiarowych do poboru wód podziemnych. Ocena stanu wszystkich jednolitych części wód podziemnych na podstawie badań z 2022 roku zostanie wykonana na koniec 2023 roku i zostanie udostępniona do końca I kwartału 2024 r.

13. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie wykonuje zadanie w ramach działalności ustawowej. Planowana kontrola odbyła się PGK i M Sp. z o. o. w Hrubieszowie.

14. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Prowadzona przez Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Kontrole rozpoczęto w 2023 r.

W ramach minimalizacji ilości powstających odpadów, wzrostu wtórnego wykorzystania i ograniczenia składowania pozostałych odpadów w ramach bieżącej działalności prowadzi się ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków, zbiorników bezodpływowych oraz prowadzenie wykazu zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 30 Nieczystości ciekłe na terenie gminy miejskiej Hrubieszów (stan na 31.12.2020-2022 r.)

Wskaźnik	Jedn. miary	Rok		
		2020	2021	2022
zbiorniki bezodpływowe	szt.	123	123	123
oczyszczalnie przydomowe	szt.	16	41	41
stacje zlewne	szt.	1	1	1
nieczystości ciekłe (ścieki bytowe) odebrane w ciągu roku	m ³	3 569,0	3 590,7	5 204,8
ścieki komunalne w tym przekazane do stacji zlewnej	m ³	3 569,0	3 590,7	5 204,8

źródło: GUS

15. Modernizacja kanalizacji deszczowej - usunięcie problemów z odprowadzeniem wód deszczowych.

Budowa kanalizacji deszczowej w 2021 roku odbyła się podczas zadania przebudowy części ul. Żeromskiego w Hrubieszowie polegająca na budowie miejsc parkingowych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 844 Chełm – Hrubieszów – Witków – Dołhobyczów – granica państwa. Cała inwestycja została zrealizowana wspólnie z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Lublinie. Udział środków Gminy Miejskiej w wartości zadania wyniósł 322 137,00 zł.

W 2022 roku opracowano dokumentację branżową (projektowo - wychowawczą) obejmującą budowę kanalizacji deszczowej w wybranych lokalizacjach Hrubieszowa oraz wykonanie opracowań/dokumentów określających kierunki działań w zakresie adaptacji do zmian klimatu (inventaryzacja kanalizacji deszczowej).

16. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód.

17. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą.

Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód jak również przed powodzią i suszą jest wykonywana w ramach bieżącej działalności. Informacje są udostępniane na głównej stronie internetowej gminy, a uczniowie gminy Hrubieszowa mają prowadzone zajęcia o omawianej tematyce.

22 marca w raportowanych latach w szkołach podstawowych obchodzono „Światowy Dzień Wody”. Święto zostało ustanowione w celu podniesienia świadomości, jak wielką rolę odgrywa woda i jak wielkie zagrożenie niesie ze sobą spadek jej zasobów. Obchody święta przyczyniają się do pogłębianie szacunku do wody, która ze względu na swą pozorną dostępność w warunkach klimatu umiarkowanego, często bywa marnotrawiona. O tym jak ważna jest woda, przypomnieli sobie wszyscy uczniowie szkoły poprzez uczestnictwo w specjalnych lekcjach poświęconych tematowi kryzysu wodnego oraz udział w konkursach tematycznych.

Z inicjatywy nauczycieli biologii i przyrody uczniowie mieli okazję obejrzeć film dotyczący roli wody w naszym życiu oraz sposobów oszczędzania wody. Uczniowie zostali zaproszeni do wykonania pracy plastycznej na temat oszczędzania i dbania o wodę.

3.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 7 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 31. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek interwencji: Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki			
Cel: Bieżąca modernizacja infrastruktury związanej z gospodarką wodno – ściekową			
1.	Rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Miasto Hrubieszów, PGKiM Sp. z o.o. w Hrubieszowie, zakłady komunalne	↑
Kierunek interwencji: Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych			
2.	Monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontrola parametrów ilościowych i jakościowych wód i ścieków)	Miasto Hrubieszów, PGKiM Sp. z o.o. w Hrubieszowie	↑
Kierunek interwencji: Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu			
3.	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej.	Miasto Hrubieszów, PGKiM Sp. z o.o. w Hrubieszowie	↑
4.	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do oczyszczania ścieków komunalnych.	Miasto Hrubieszów, PGKiM Sp. z o.o. w Hrubieszowie, właściciele nieruchomości	↑
5.	Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków komunalnych.	Miasto Hrubieszów, właściciele nieruchomości	↑
6.	Modernizacja kanalizacji deszczowej - usunięcie problemów z odprowadzeniem wód deszczowych	Miasto Hrubieszów, PGKiM Sp. z o.o. w Hrubieszowie, zakłady komunalne	↑
Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna			
7.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków.	Miasto Hrubieszów, PGKiM Sp. z o.o. w Hrubieszowie, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	↔

1. Rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę

- W ramach zadania, które zrealizowano w okresie sierpień-październik 2021 roku pt. „budowa sieci wodociągowej w ul. Gen. W. Sikorskiego, ul. Elizy Orzeszkowej oraz ul. Wiśniowej”, które zostało podzielone na dwa etapy wykonano budowę sieci wodociągowej doprowadzającej wodę do budynków dla celów bytowo-gospodarczych oraz przeciwpożarowych, zlokalizowanych na obszarze objętym inwestycją. Istniejące indywidualne przyłącza wodociągowe włączono do nowego wodociągu w sposób dostosowany do istniejących materiałów.
 - Pierwszy etap obejmował budowę sieci wodociągowej z rur PE Ø 125 w ul. Sikorskiego. Wybudowana sieć wodociągowa została włączona do istniejącej sieci wodociągowej PE Ø 160 w ul. Grabowieckiej i ul. Batalionów Chłopskich.
 - Drugi etap obejmował budowę w ul. Elizy Orzeszkowej i ul. Wiśniowej. W ramach zadania zlecone zostało wykonanie sieci tylko w ul. Elizy Orzeszkowej z wykonaniem węzła włączeniowego w ul. Wiśniowej.

Natomiast pozostała część prac zostanie zrealizowana w ramach oddzielnego postępowania. W ramach pierwszego etapu prac odebrano 413,3 m sieci wodociągowej o wartości 143 034,46 zł, natomiast w drugim etapie prac odebrano 375,1 m sieci wodociągowej o wartości 142 575,09 zł.

- Następną inwestycją polegała na modernizacji/przebudowie sieci wodociągowej obejmującej ul. Zamojską, Leśmiana, Piłsudskiego, Basaja, Kolejową. Celem inwestycji była modernizacja/przebudowa istniejącej sieci wodociągowej wykonanej z rur żeliwnych i rur azbestocementowych doprowadzającej wodę do budynków zlokalizowanych na obszarze objętym inwestycją oraz zasilającej w wodę dalsze części miasta Hrubieszowa. Istniejącą sieć zastąpiono siecią wodociągową wykonaną z polietylenu. Istniejące na trasie wodociągu odgałęzienia sieci, zasilające w wodę ulice przyległe włączono do nowo wybudowanego wodociągu. Wybudowana sieć wodociągowa zapewnia dostawę wody dla celów bytowo-gospodarczych oraz przeciwpożarowych.

Do wybudowanego wodociągu włączono istniejący wodociąg w ul. Podzamcze, Czerwonego Krzyża i Ludnej. Sieć wodociągowa została również połączona z nowo wybudowanym wodociągiem w ul. Zamojskiej. W ramach inwestycji wybudowano 554,5 m sieci wodociągowej o wartości 908 294,02 zł. Realizację zadania rozpoczęto w lipcu 2020 r. i zakończono w grudniu 2021 r.

- W kwietniu 2018 roku Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka z o. o. podpisało umowę nr POIS.02.03.00-00-0001/1758, której przedmiotem jest realizacja projektu pn. „Modernizacja i rozbudowa systemu gospodarki wodno-ściekowej w Hrubieszowie z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz usprawnieniem zarządzania majątkiem sieciowym”. W ramach zadania od czerwca 2019 r. do lutego 2022 r. opracowano koncepcję systemu i modelu, wdrożono system informacji przestrzennej GIS sieci kanalizacyjnej

i wodociągowej oraz model hydrauliczny i hydrodynamiczny sieci wodociągowej wraz z dostawą niezbędnego sprzętu i oprogramowania. Wdrożenie powyższego systemu jest kontynuacją dotychczasowych działań Spółki mających na celu usprawnienie procesu zarządzania infrastrukturą wodociągowo-kanalizacyjną oraz obniżanie kosztów ich funkcjonowania. Łączna wartość zadania wynosi 451 200,00 zł.

- W ramach zadania pt. „budowa sieci wodociągowej w ul. Wiśniowej w Hrubieszowie.” wybudowano sieć wodociągową w ul. Wiśniowej wraz z wpięciem sieci w ul. Batalionów Chłopskich. Łączna długość wybudowanej sieci – 70,2 m.b. Zadanie realizowano od sierpnia do października 2022 r. i wyniosło 48 932,89 zł.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Hrubieszowie kontynuuje rozpoczęte w 2016 roku zadanie polegające na montażu nakładek do zdalnego odczytu wodomierzy u indywidualnych odbiorców na terenie miasta. W roku 2022 zakupiono 47 szt. urządzeń do zdalnego odczytu wodomierzy. Wartość zadania w 2022 roku wyniosła 19 620,00 zł. Od początku realizacji zadania zakupiono 3 210 urządzeń.

W 2021 roku przedmiotem zadania przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Hrubieszowie była budowa sieci wodociągowej w ul. Gen. Sikorskiego w Hrubieszowie. Obszar nie był wcześniej uzbrojony w sieć wodociągową zapewniającą wodę na cele przeciwpożarowe. Nowo wybudowana sieć umożliwiła odbiorcom budowę indywidualnych przyłączy wodociągowych. Łącznie wybudowano 408 mb sieci z tworzywa sztucznego PE, a koszt zadania wyniósł 143 034,46 zł, poniesiona ze środków własnych PGKiM.

W latach 2020-2022 wykonano modernizację/przebudowę sieci wodociągowej w ulicy Piłsudskiego od ulicy Zamojskiej do skrzyżowania z ulicą Mickiewicza łącznie z zasilaniem wodociągów w ulicach Podzamcze i Czerwonego Krzyża w miejscowości Hrubieszów. Istniejąca sieć w złym stanie technicznym, wykonana z rur żeliwnych i rur azbestocementowych została zastąpiona siecią wodociągową wykonaną z polietylenu. Łącznie przebudowano 554,5 mb sieci wodociągowej w ul. Piłsudskiego, a koszt zadania wyniósł 911 447,54 zł, poniesiona ze środków własnych PGKiM.

W latach 2021-2022 wykonano:

- budowę i przebudowę sieci wodociągowa w ul. Orzeszkowej. W ramach zadania wymieniono sieć wykonaną z rur stalowych na PE oraz rozbudowano sieć w celu wykonania układu pierścieniowego wraz z zabezpieczeniem wody na cele przeciwpożarowe. W ramach zadania wybudowano 347,30 mb sieci. Koszt zadania wyniósł 124 753,43 zł poniesiona ze środków własnych PGKiM,
- budowę sieci wodociągowa w ul. Wiśniowej. Wykonanie zadania umożliwiło wykonania układu pierścieniowego sieci wodociągowej wraz z zabezpieczeniem wody na cele przeciwpożarowe. W ramach inwestycji wybudowano 99,60 mb sieci wykonanej z tworzywa sztucznego PE. Koszt zadania wyniósł 61 798,06 zł poniesiona ze środków własnych PGKiM.

W 2022 roku wykonano:

- odpłatne przejęcie sieci wodociągowej wybudowanej przez inwestora prywatnego, w celu umożliwienia wykonania kolejnym odbiorcom przyłączy wodociągowych. Przekazana sieć ma długość 81,50 mb i zlokalizowana jest w ulicy Ogrodowej. Wykonana została z tworzywa sztucznego, PE. Koszt zadania wyniósł 3 500,00 zł poniesione ze środków własnych PGKiM,
- nieodpłatne przejęcie sieci wodociągowej wybudowanej przez inwestora prywatnego. Przekazana sieć ma długość 90,77 mb i zlokalizowana jest w ulicy Dworcowej. Przyjęcie tego odcinka umożliwiło rozbudowę sieci wodociągowej w ul. Dworcowej, która zabezpieczy dostawę wody do nieruchomości położonych w obrębie zadania w tym, na cele przeciwpożarowe.

2. Monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontrola parametrów ilościowych i jakościowych wód i ścieków)

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Hrubieszowie sukcesywnie realizuje badania wody.

Prowadzenie sukcesywnych analiz wody do spożycia przez ludzi zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Wykonywanie badań mikrobiologicznych wody po usunięciu awarii na sieci wodociągowej na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów i sołectwa Wolica zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. Prowadzenie sukcesywnych analiz ścieku popłuczynowego ze Stacji Uzdatniania Wody w Hrubieszowie powstającego z płukania odżelaziaczy zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r.

Wykonanie badania stężenia substancji promieniotwórczych w studniach nr 2, 3a, 4, 5, 7 i 8 wodociągu zbiorowego zaopatrzenia Hrubieszów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. Wykonanie badania wody z zestawu hydroforowego na SUW (2021).

Koszt realizacji zadania wyniósł:

- w 2021 roku – 5 070,00 zł poniesione ze środków własnych PGKiM,
- w 2022 roku 3 540,00 zł poniesione ze środków własnych PGKiM.

Prowadzono również sukcesywnie analizy ścieków oczyszczonych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. Prowadzenie sukcesywnych analiz osadów ściekowych pod kątem rolniczego wykorzystania komunalnych osadów ściekowych. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. oraz Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 31 grudnia 2021 r. Prowadzenie sukcesywnych analiz gleby pod kątem rolniczego wykorzystania komunalnych osadów ściekowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. oraz Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 31 grudnia 2021 r. Wykonanie analiz odpadu – zawartości piaskowników zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. Wykonywanie analiz ścieków przemysłowych – w zależności od zapotrzebowania.

Koszt realizacji zadania wyniósł:

- w 2021 roku – 7 380,00 zł poniesione ze własnych środków PGKiM,
- w 2022 roku 10 710,00 zł poniesione ze własnych środków PGKiM.

3. Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej.

W 2021 roku przedmiotem zadania było odpłatne przejęcie sieci wodociągowej wybudowanej przez inwestora prywatnego. Przekazana sieć ma długość 148,55 mb i zlokalizowana jest w ulicy Bursztynowej. Wykonana została z tworzywa sztucznego, PVC. Koszt realizacji zadania wyniósł 4 056,00 zł poniesiona ze środków Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Hrubieszowie.

W 2022 roku przedmiotem zadania było odpłatne przejęcie sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej przez inwestora prywatnego, w celu umożliwienia wykonania kolejnym odbiorcom przyłączy kanalizacyjnych. Przekazana sieć ma długość 81,00 mb i zlokalizowana jest w ulicy Ogrodowej. Wykonana została z tworzywa sztucznego, PVC. Koszt realizacji zadania wyniósł 3 500,00 zł poniesiona ze środków Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Hrubieszowie.

4. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do oczyszczania ścieków komunalnych.

W raportowanym okresie zrealizowano:

- dostawę i montaż przenośnika skratek dla potrzeb Oczyszczalni Ścieków. Przedmiotem inwestycji była dostawa, montaż oraz uruchomienie nowego bezwałowego przenośnika skratek dla potrzeb oczyszczalni ścieków przy ul. Gródeckiej 116 w Hrubieszowie. Dostarczony przenośnik zastąpił dwa przenośniki, co przełożyło się na oszczędność energii oraz na ułatwienia w obsłudze związane z problemem transportu skratek z poziomu posadowienia krat do kontenera. Zamontowany przenośnik skratek jest kompatybilny z urządzeniami zamontowanymi na obiekcie tj. z automatycznymi kratami taśmowo-hakowymi oraz prasopłuczką skratek firmy FONTANAR, s.r.o. zakupionymi w ramach inwestycji z 2019 roku. Wartość inwestycji wyniosła 59 000,00 zł z budżetu PGKiM.
- dostawę i montaż urządzenia do odwadniania osadów ściekowych na Oczyszczalni Ścieków przy ul. Gródeckiej 116 w Hrubieszowie. Przedmiotem inwestycji była dostawa, montaż oraz uruchomienie nowej prasy ślimakowo-talerzowej, tj. urządzenia do odwadniania osadów ściekowych powstających podczas procesu mechanicznego i biologicznego oczyszczania ścieków na Oczyszczalni Ścieków przy ul. Gródeckiej 116 w Hrubieszowie. Wartość inwestycji wyniosła 480 000,00 zł z budżetu PGKiM.
- budowę instalacji fotowoltaicznej na terenie Oczyszczalni Ścieków przy ul. Gródeckiej 116 w Hrubieszowie. Przedmiotem zadania jest budowa oraz przyłączenie instalacji fotowoltaicznej o mocy 574,56 KWP59 do wewnętrznej sieci elektroenergetycznej Oczyszczalni Ścieków w Hrubieszowie. Energia produkowana przez instalację wykorzystywana będzie na potrzeby własne obiektu. Zadanie rozpoczęto w sierpniu

2022 roku, natomiast ukończenie zaplanowano na maj 2023 roku. Wartość robót budowlanych wynosi 1 715 510 zł netto, natomiast kwota przyznanego dofinansowania wynosi 865 058,55 zł.

5. Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków komunalnych.

Zadanie jest wykonywane przez właścicieli nieruchomości na terenach nieskanalizowanych w ramach możliwości.

6. Modernizacja kanalizacji deszczowej - usunięcie problemów z odprowadzeniem wód deszczowych

Modernizacja bądź budowa kanalizacji deszczowej odbywały się w czasie remontów dróg m.in. w 2021 roku podczas przebudowy części ul. Żeromskiego w Hrubieszowie polegająca na budowie miejsc parkingowych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 844 Chełm – Hrubieszów – Witków – Dołhobyczów – granica państwa. Inwestycja ta została zrealizowana wspólnie z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Lublinie. Udział środków Gminy Miejskiej w wartości zadania wyniósł 322 137,00 zł.

W 2022 roku rozpoczęto realizację kilkunastu zadań, z których pozyskana dokumentacja posłuży Miastu jako niezbędny element wykonania inwestycji będącej częścią Nowej Ścieżki Rozwoju Miasta Hrubieszów zapisanej w Programie Rozwój Lokalny. Działania obejmujące kanalizację deszczową to:

- opracowanie dokumentacji branżowej (projektowo - wykonawczej) obejmującej budowę kanalizacji deszczowej w wybranych lokalizacjach Hrubieszowa,
- wykonanie opracowań/ dokumentów określających kierunki działań w zakresie adaptacji do zmian klimatu (Inwentaryzacja kanalizacji deszczowej).

7. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków.

Omawiane zadanie jest wykonywane w celach bieżącej działalności w formie informacji udostępnianych na głównej stronie internetowej gminy Hrubieszów, a omawiana tematyka jest wplataną podczas zajęć w szkołach podstawowych na terenie gminy m.in. poprzez prezentacje filmów edukacyjnych „Woda jako globalne wyzwanie”, obchodzenie Światowego Dnia Wody w ramach programu PAH „Godziny wychowawcze ze światem” oraz zachęcanie uczniów do wykonywania prac plastycznych.

3.6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 4 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarowanie zasobami geologicznymi.

Tabela 32. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie zasobami geologicznymi.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek interwencji: Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych			
Cel: Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych			
1.	Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli	OUG w Lublinie	↓
2.	Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż.	Miasto Hrubieszów, OUG w Lublinie, Urząd Marszałkowski Woj. Lubelskiego	↓
3.	Ujawnianie złóż kopalin w celu ich ochrony w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	Miasto Hrubieszów	↓
4.	Rekultywacja terenów po zakończonym wydobywaniu	zakłady wydobywcze, przedsiębiorstwa	↓

1. Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli.

Na terenie gminy Hrubieszów, nie występują złoża kopalin, tym samym nie wykonywano w/w zadania.

2. Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż.

W raportowanych latach 2021-2022 Marszałek Województwa Lubelskiego nie udzielał koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów, tym samym nie przeprowadzał kontroli.

3. Ujawnianie złóż kopalin w celu ich ochrony w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Brak konieczności realizacji zadania z powodu niewystępowania na terenie gminy złóż kopalin.

4. Rekultywacja terenów po zakończonym wydobyciu

Brak konieczności realizacji zadania z powodu niewystępowania na terenie gminy złóż kopalin.

3.7. Gleby

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 6 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gleby.

Tabela 33. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gleby.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi			
Cel: Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.			
1.	Monitoring jakości gleb	IUNG w Puławach, GIOŚ, OSChR	↓
2.	Promocja i realizacja pakietów rolno-środowiskowo klimatycznych, rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych.	Miasto Hrubieszów, Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, ARiMR w Ciecierzynie, właściciele gruntów	↔
3.	Wprowadzenie do mpzp. konieczności ochrony gleb klasy I-II i racjonalnego gospodarowania ich zasobami.	Miasto Hrubieszów	↓
4.	Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową	Miasto Hrubieszów	↔
Kierunek interwencji: Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych			
5.	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym.	Miasto Hrubieszów, władający powierzchnią ziemi lub inni sprawcy zanieczyszczenia lub RDOŚ w Lublinie	↓
6.	Wapnowanie gleb zakwaszonych, dekontaminacja terenów przemysłowych	Miasto Hrubieszów, przedsiębiorcy, właściciele terenu	↔

1. Monitoring jakości gleb

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach nie prowadził badań w zakresie monitoringu jakości gleb, jak również Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie gminy Miejskiej Hrubieszów nie wyznaczone punktów pomiarowych do badań monitoringu chemizmu gleb ornych

2. Promocja i realizacja pakietów rolno-środowiskowo klimatycznych, rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych.

Zadanie jest wykonywane w ramach działalności statutowej. W 2021 roku przeprowadzono przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego 2 szkolenia dwudziestu dwóch osób, 35 informacji, 75 porad oraz sporządzono plany działalności rolnośrodowiskowej 62 i działalności ekologicznej 2. W 2022 roku przeprowadzono 3 szkolenia trzydziestu trzech osób, 144

porady oraz sporządzano plany działalności rolnośrodowiskowo-klimatycznej 69 i plany działalności ekologicznej 1.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Ciecierzynie, prowadził szereg działań pakietów.

Całkowity koszt zadania w kwocie 2 799 503,60 zł pochodząca z PROW 2014-2020, obejmuje szacowaną realizację pakietów:

- **Działanie M 10 rolno-środowiskowo-klimatycznych:** Istotą działania jest promowanie praktyk przyczyniających się do zrównoważonego gospodarowania gruntami w celu ochrony gleb, wód i klimatu. Płatności w ramach pakietu przyznawane są corocznie (przez okres 5-letni) beneficjentom, którzy dobrowolnie przyjmują na siebie zobowiązanie rolno-środowiskowoklimatyczne. Płatności stanowią rekompensatę utraconego dochodu i dodatkowo poniesionych kosztów. Do końca 2022 r. przeprowadzono osiem kampanii wniosków.
- **Działanie M11 rolnictwa ekologicznego:** Celem działania jest wspieranie dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub stosować praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w obowiązujących przepisach. Rolnictwo ekologiczne oznacza sposób gospodarowania o zrównoważonej produkcji roślinnej i zwierzęcej w obrębie gospodarstwa rolnego, oparty na środkach pochodzenia biologicznego i mineralnego nieprzetworzonych echnologicznie. Podstawową zasadą jest zaniechanie stosowania w procesie produkcji żywności środków chemii rolnej, weterynaryjnej i spożywczej. Zasada ta dotyczy wszystkich rodzajów i etapów produkcji – zarówno uprawy roślin, chowu i hodowli zwierząt, jak i przetwórstwa. Do końca 2022 r. przeprowadzono osiem kampanii wniosków. W 2022 r. przyjmowano wnioski pierwszoroczne oraz wnioski kontynuacyjne z PROW 2014–2020 (kolejne lata realizacji zobowiązań ekologicznych)

3. Wprowadzenie do mpzp. konieczności ochrony gleb klasy I-II i racjonalnego gospodarowania ich zasobami

W uchwalonym mpzp nie wprowadzano zapisów – ze względu na specyfikę terenu, dla którego opracowywane były mpzp.

4. Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową

Zadanie jest realizowane na bieżąco, zależnie od potrzeb, przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy.

5. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym.

Na terenie gminy Hrubieszów w omawianych latach nie przeprowadzono działań w zakresie rekultywacji gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym.

6. Wapnowanie gleb zakwaszonych, dekontaminacja terenów przemysłowych

Zadanie jest wykonywane przez właścicieli gruntów w ramach możliwości.

3.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 11 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów.

Tabela 34. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami.			
Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa lubelskiego.			
1.	Kontrola w zakresie przestrzegania warunków wydanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów	Miasto Hrubieszów WIOŚ w Lublinie	↔
2.	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	Miasto Hrubieszów	↔
3.	Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gminy i regulaminu utrzymania czystości i porządku.	Miasto Hrubieszów	↔
4.	Rekultywacja terenów zdegradowanych w wyniku składowania odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych.	właściciele terenów	↔
5.	Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.	Miasto Hrubieszów	↔
6.	Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane UMWP i WIOŚ.	Miasto Hrubieszów	↔
7.	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Hrubieszów	Miasto Hrubieszów, mieszkańcy	↑
8.	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.	Miasto Hrubieszów, PGL LP	↔
9.	Modernizacja i budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	Miasto Hrubieszów, zarządzający instalacjami	↑
Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna.			
10.	Promowanie oraz wspieranie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów.	Miasto Hrubieszów, placówki oświatowe, przedsiębiorstwa odbierające odpady komunalne	↔
11.	Działania edukacyjnoinformacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła”.	Miasto Hrubieszów, placówki oświatowe, przedsiębiorstwa odbierające odpady komunalne	↔

1. Kontrola w zakresie przestrzegania warunków wydanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie wykonuje zadanie w ramach działalności ustawowej. W raportowanych latach odbyła się kontrola „KOT- METAL Sp. z o.o. w Hrubieszowie”.

2. Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Zadanie jest wykonywane w ramach bieżącej działalności przez gminę Hrubieszów. Szczegółowe informacje znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 35 Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów w 2021 – 2022 roku.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość [Mg]	
		2021	2022
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	38,4700	10,336
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	8,9400	4,0270
15 01 04	Opakowania z metali	22,8450	20,5947
15 01 05	Opakowania wielomateriałowe	0,1500	-
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	580,7100	556,96
15 01 07	Opakowania ze szkła	259,5800	226,0300
16 01 03	Zużyte opony	25,2210	23,8820
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	213,5300	239,8850
17 01 02	Gruz ceglany	9,5000	
17 04 05	Żelazo i stal	-	0,1600
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione 17 09 01 17, 09 02, 17 09 03	4,9000	-
20 01 01	Papier i tektura	1,4600	4,6400
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,9800	1,0100
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	18,5310	15,5500
20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,7400	0,9000
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	351,1950	305,5800
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	981,8850	1114,33
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	3479,6200	3251,6180

20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	166,6180	149,915
Suma		6 164,875	5 925,417

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów za rok 2021-2022

W 2022 roku w systemie odpadów komunalnych zarejestrowanych było 13 055 mieszkańców, tj. o 158 mniej niż w roku poprzednim.

Tabela 36. Zestawienie ilościowe deklaracji na gospodarowanie odpadami komunalnymi w Hrubieszowie.

Kategoria	2019	2020	2021	2022
Ludność ogółem	17 528	17 232	16 782	16 369
Liczba osób objętych systemem gospodarowania odpadami ogółem na 31.12	13 926	13 641	13 478	13 055
• w tym deklarujących segregowanie odpadów	12 774	12 760	13 213	13 042
• w tym niesegregujących odpady	867	718	0	13
Liczba deklaracji w systemie ogółem na 31.12.	3 212	2 728	2 588	2 635
• w tym z deklaracją segregacji odpadów	2 345	2 386	2 588	2 629
• w tym z deklaracją niesegregowania odpadów	867	342	0	6

źródło: Gmina Miejska Hrubieszów

3. Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gminy i regulaminu utrzymania czystości i porządku.

Zgodnie art. 3 ust. 2 pkt. 10 oraz art. 9 tb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 888 z późn. zm.) analizę stanu gospodarki odpadami opiera się na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, podmioty zbierające odpady komunalne, informacji przekazanych przez prowadzących instalacje komunalne oraz na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych o czynnikach wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Analizę należy sporządzić do 30 kwietnia każdego roku za rok poprzedni.

Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu, których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie. W 2021-2022 r. na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów nie wydano decyzji administracyjnych wobec właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

4. Rekultywacja terenów zdegradowanych w wyniku składowania odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych.

W raportowanym okresie nie wystąpiła potrzeba realizacji zadania.

5. Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Przygotowanie do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenie masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania jest wykonywane w ramach bieżącej działalności. Szczegółowe informacje są przedstawione w tabeli 37 - 38.

Tabela 37 Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia

Lp.	Rodzaj poziomu	Jednostka	Osiągnięty poziom w 2021	Osiągnięty poziom w 2022
1.	Łączna masa odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi	Mg	2097,8110	1451,0985
2.	Łączna masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości	Mg	6168,9054	5661,4907
3.	Łączna masa odpadów komunalnych papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi	Mg	2097,8110	47,2948
4.	Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych	%	36,9400	26,2500

źródło: BDO

Tabela 38. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Lp.	Rodzaj poziomu	Jednostka	Osiągnięty poziom w 2021	Osiągnięty poziom w 2022
1.	Masa zmieszanych odpadów komunalnych odebranych przez gminę w roku sprawozdawczym	Mg	2628,8800	2331,7300
2.	Masa zmieszanych odpadów komunalnych odebranych w gminie w roku sprawozdawczym	Mg	3479,6200	3251,6180
3.	Masa zmieszanych odpadów komunalnych odebranych przez gminę w ostatnim półroczu poprzedzającym rok sprawozdawczy	Mg	847,9200	-
4.	Masa zmieszanych odpadów komunalnych odebranych w gminie w ostatnim półroczu poprzedzającym rok sprawozdawczy	Mg	1412,3400	-
5.	Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzona w 1995 r. OUB	Mg	3108,0600	3108,0600

6.	Masa odpadów ulegających biodegradacji zebranych, odebranych i przetworzonych ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru gminy / związku międzygminnego przekazanych do składowania - MOUBR	Mg	0,1002	0,0407
7.	Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	%	0,00	0,00

źródło: BDO

6. Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane UMWP i WIOŚ.

Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami są wykonywane w ramach bieżącej działalności w postaci „Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów”, które obejmuje w szczególności:

- Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania,
- Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi,
- Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych,
- Liczbę mieszkańców objętą systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie Hrubieszów,
- Liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy w zakresie odbioru z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz odbioru odpadów komunalnych z terenu nieruchomości właścicieli, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy,
- Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy,
- Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

7. Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Hrubieszów

Podstawą prawną wykonania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest” jest obowiązek wynikający z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. Cele Programu są następujące:

- oczyszczenie obszaru miasta z azbestu oraz wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,

- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- pomoc mieszkańcom w realizacji kosztownej wymiany płyt azbestowo - cementowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Tabela 39. Ocena wdrażania „Programu usuwania wyrobów azbestowych” w latach 2018-2022.

Wskaźniki efektywności realizacji „Programu usuwania wyrobów azbestowych” i zmiany presji na środowisko	2018	2019	2020	2021	2022
Ilość zdjętej zabudowy „eternitowej” – wytworzonych odpadów niebezpiecznych – Mg (tona)/rok	11,07	16,12	12,68	10,30	0
Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest – Mg (tona)/rok	100,70	91,25	131,24	38,42	6,60

źródło: Gmina Miejska Hrubieszów

8. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.

Zadanie jest wykonywane w ramach bieżącej działalności w raportowanych latach na terenie gminy Hrubieszów nie stwierdzono dzikich wysypisk.

9. Modernizacja i budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

W 2021 roku planowane zamierzenia inwestycyjne to:

System Indywidualnej Segregacji Odpadów. Inteligentne pojemniki na odpady z legalizowanym ważeniem, pomiarem zapełnienia, identyfikacją kodami QR. System obejmuje zabudowę wielorodzinną eliminując anonimowość i zbiorową odpowiedzialność. Wszystkie umieszczone w pojemnikach odpady są ważone i katalogowane w bazie danych. Gospodarstwa domowe otrzymują pakiety kodów QR. Rodzaj i waga odpadów przypisywana jest do indywidualnego konta. Odpady poddawane są okresowym kontrolom jakości za pomocą mobilnego urządzenia kontrolnego. Inwestycja będzie uzupełnieniem działań Gminy w zakresie uzyskania właściwych poziomów wskaźników odzysku i recyklingu odpadów.

Budowa bębnowej kompostowni komunalnych osadów ściekowych i innych odpadów organicznych z pełną kontrolą emisji odorów wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą przy ulicy Gródeckiej w Hrubieszowie.

W 2022 roku w ramach zadania inwestycyjnego „Poprawa gospodarki odpadami i gospodarki wodno-kanalizacyjnej w mieście Hrubieszów” część I „Budowa i wdrożenie systemu Indywidualnej Segregacji Odpadów” planowane jest zaprojektowanie, dostawa, uruchomienie kompleksowego Systemu Indywidualnej Segregacji Odpadów na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów. System naziemny ma się składać z 10 gniazd, w których znajdują się urządzenia mechaniczne w postaci metalowych modułów w ilości 106 sztuk. W każdym module umieszczone są standaryzowane, plastikowe pojemniki na odpady o pojemności 1100 litrów w ilości 106 sztuk, których zadaniem jest uniemożliwienie dostępu w sposób do tego nieuprawniony. Systemem objęte zostaną miejsca gromadzenia odpadów selektywnie zbieranych w zabudowie wielorodzinnej. Inwestycja polega na zakupie

i dostawie urządzeń mechanicznych do gromadzenia odpadów komunalnych (inteligentne moduły wyposażone w kontrolę dostępu, wagi legalizowane, pomiar zapelnienia, monitoring - CCTV).

Inwestycja będzie uzupełnieniem działań Gminy w zakresie uzyskania właściwych poziomów wskaźników odzysku i recyklingu odpadów.

Ponadto planowana jest budowa kompostowni komunalnych osadów ściekowych i innych odpadów organicznych z kontrolą emisji odorów wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą przy ulicy Gródeckiej w Hrubieszowie.

W 2021 roku wykonano przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej:

- rozbudowie monitoringu wizyjnego na PSZOK przy ul. Gródeckiej 126 zgodnie z Ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach w kwocie 8 590,00 zł poniesione ze środków własnych,
- budowę budynku magazynowego przy ul. Gródeckiej 126 w kwocie 339 669,03 zł poniesione ze środków własnych.

W 2022 roku wykonano przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej:

- dostawę i montaż najazdowej wagi samochodowej do 8 t na potrzeby PSZOK przy ul. Kruczej 20 w kwocie 17 500,00 zł poniesione ze środków własnych,
- budowę monitoringu wizyjnego na PSZOK przy ul. Kruczej 20 zgodnie z Ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach w kwocie 7 900,00 zł poniesione ze środków własnych

10. Promowanie oraz wspieranie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów.

11. Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła”.

Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarką odpadami komunalnymi na terenie miasta i gminy Miejskiej Hrubieszów wiążą się głównie z potrzebą osiągnięcia coraz wyższych poziomów recyklingu odpadów komunalnych. W celach bieżącej działalności główne potrzeby inwestycyjne to m.in.:

- Prowadzenie oraz wspieranie działań edukacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi,
- Prowadzenie działań związanych z zapewnieniem odpowiedniej jakości odpadów komunalnych „u źródła”.

Znaczący wpływ na prawidłową segregację odpadów komunalnych „u źródła” powinna mieć wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców. Stanowi to główny czynnik przy osiągnięciu przez gminę poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia surowców wtórnych. W tym celu zaplanowanych jest cykl działań edukacyjnych skierowanych do mieszkańców gminy Miejskiej Hrubieszów.

W ramach systemu właściciele nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarki odpadami komunalnymi „u źródła” (bezpośrednio na terenie nieruchomości) Odbiorem odpadów „u źródła” zostały objęte następujące frakcje odpadów:

- papier,
- szkło,
- tworzywa sztuczne i metale w tym odpady wielomateriałowe,
- bioodpady,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, w tym popioły.

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. mjr. Henryka Dobrzańskiego "Hubala" w Hrubieszowie wykonywała tematyczne gazetki informacyjne o tematyce ekologicznej (m.in. na temat prawidłowej segregacji odpadów, ochrony środowiska) oraz propagowała na terenie szkoły zbiórki surowców wtórnych i segregacji odpadów - umieszczenie przed budynkiem szkoły oraz na szkolnym korytarzu pojemników do segregacji odpadów (makulatura, plastik, szkło, resztki jedzenia,).

22 kwietnia obchodzono Dzień Ziemi, szkoła włączyła się do działań, aby uświadomić wszystkim, że tak naprawdę, każdy może przyczynić się do poprawy jakości życia na naszym globie. Działania podjęte przez szkołę to:

- zdrowe śniadanie;
- przygotowanie przez członków szkolnego koła przyrodniczego gazetki „Światowy Dzień Ziemi”;
- wystawa prac konkursowych „Śmiecio sztuka”
- sprzątnięcie terenu szkolnego.

3.9. Ochrona przyrody i krajobrazu

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 13 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji ochrona przyrody i krajobrazu.

Tabela 40. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przyrody i krajobrazu.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek interwencji: Ochrona krajobrazu, różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów			
Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.			
1.	Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym	Miasto Hrubieszów RDOŚ w Lublinie	↔
2.	Leczenie, pielęgnacja drzewostanów oraz nasadzenia drzew i krzewów	Miasto Hrubieszów	↑
3.	Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody.	Miasto Hrubieszów	↔
4.	Usuwanie roślinności inwazyjnej	Miasto Hrubieszów, zarządzający obszarem	↔
5.	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych.	Miasto Hrubieszów	↓
6.	Utrzymanie, wymiana i wprowadzenie zadrzewień przydrożnych i zadrzewień śródpolnych.	Miasto Hrubieszów, zarządcy dróg	↔
7.	Ograniczenie przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.	Miasto Hrubieszów RDLP w Lublinie	↔
8.	Poprawa stanu siedlisk i gatunków - wdrażanie działań ochronnych.	Miasto Hrubieszów, Nadleśnictwo Strzelce	↑
9.	Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	Miasto Hrubieszów, Nadleśnictwo Strzelce	↓
Kierunek interwencji: Tworzenie zielonej infrastruktury			
10.	Modernizacja infrastruktury szlaków turystycznych. Budowa i rozbudowa szlaków pieszych (chodników) i ścieżek rowerowych, tras wycieczkowych	Miasto Hrubieszów	↑
Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna			

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
11.	Programy ekologiczne realizowane przez placówki oświatowe (organizowanie wycieczek, pikników konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych).	Miasto Hrubieszów placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, UMWP, RDLP w Lublinie	↔
12.	Materiały informacyjnoedukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej.	Miasto Hrubieszów placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, UMWP, RDLP w Lublinie	↔

1. Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym

Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym znajdują się w zapisach mpzp.

2. Leczenie, pielęgnacja drzewostanów oraz nasadzenia drzew i krzewów

9 października 2021 r. w parku przy Hrubieszowskim Ośrodku Sportu i Rekreacji odbyła się III edycja akcji "Wrastaj w Hrubieszów" organizowana w ramach kampanii wizerunkowej #Hrubieszów Jestem Stąd, której inicjatorką jest Burmistrz Miasta Hrubieszowa Marta Majewska.

Akcja skierowana jest do najmłodszych mieszkańców Hrubieszowa oraz ich rodziców. Umożliwia rodzicom dzieci narodzonych w danym roku posadzenie drzewka dla swojego dziecka. W ten sposób dbamy zarówno o środowisko jak i pielęgnujemy naszą wspólną tożsamość. Drzewko rośnie razem z dzieckiem i przypomina mu, że Hrubieszów jest i zawsze będzie jego miejscem na ziemi. Rodzice otrzymali od Burmistrza Miasta pamiątkowe certyfikaty oraz zawieszki z imieniem dziecka, które zawieszali na posadzonym własnoręcznie drzewku. Akcją zostały objęte dzieci urodzone w latach 2020 i 2021. Zasadzono 50 drzewek.

W październiku 2021 r. zakupiono od Nadleśnictwa Strzelce 90 szt. sadzonek drzew z gat. olsza czarna, które zostały nasadzone na terenie boiska treningowego Hrubieszowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji.

3. Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody.

W latach 2021-2022 prace pielęgnacyjne i konserwacyjne były prowadzone na bieżąco w ramach zaistniałych potrzeb.

4. Usuwanie roślinności inwazyjnej

W raportowanych latach nie stwierdzono występowania gatunków inwazyjnych, a zadanie jest wykonywane w ramach zaistniałych potrzeb.

5. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych.

W uchwalonym mpzp nie wprowadzano zapisów – ze względu na specyfikę terenu, dla którego opracowywane były mpzp.

6. Utrzymanie, wymiana i wprowadzenie zadrzewień przydrożnych i zadrzewień śródpolnych.

Nasadzenia są prowadzone przez zarządców dróg w ramach kompensacji przyrodniczej za usuniętą zieleni.

Zestawienie nasadzeń i wycinki drzew na terenie Miasta w latach 2018-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 41. Zestawienie nasadzeń i wycinki drzew na terenie Miasta Hrubieszowa w latach 2018-2022.

Kategoria		2018	2019	2020	2021	2022
Nasadzenia drzew	liczba drzew posadzonych przez Miasto Hrubieszów	172	85	820	182	118
Wycinka drzew	liczba drzew poddana wycince na terenie Miasta	174	94	143	152	76
Zgłoszenia zamiaru usunięcia drzew lub krzewów, które wpłynęły do Urzędu	ilość zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew lub krzewów	50	63	73	75	87
	liczba drzew lub krzewów objętych zgłoszeniami usunięcia (łącznie)	171	227	259	328	369
	ilość zgłoszonych przez Miasto sprzeciwów	3	3	4	2	1
Zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów, wydane przez Burmistrza	ilość wydanych zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów	28	23	23	21	25
	liczba drzew lub krzewów objętych zezwoleniami na usunięcie (łącznie)	178	100	104	155	87
	liczba nasadzeń zastępczych	7	53	40	114	89

źródło: Gmina Miejska Hrubieszów

7. Ograniczenie przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Ograniczenie przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne znajdują się w zapisach mpzp w zakresie terenów biologicznie czynnych

8. Poprawa stanu siedlisk i gatunków - wdrażanie działań ochronnych.

Nadleśnictwo Strzelce w ramach zadania wykonało wycinkę krzewów w tym:

- usuwanie krzewów oceniających skupienia obuwika pospolitego i dzwonecznika wonnego,
- wycinka 20% krzewów, usunięcie poza granice wydzielenia

Całkowity koszt prac w latach 2017-2023 wyniósł 11 448,00 zł w tym 9 730,80 zł pochodziło z CKPS, a 1 717,20 zł od Nadleśnictwa Strzelce.

9. Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej

Nadleśnictwo Strzelce w raportowanych latach nie wykonywał omawianego zadania, tym samym zadanie nie zostało zrealizowane.

10. Modernizacja infrastruktury szlaków turystycznych. Budowa i rozbudowa szlaków pieszych (chodników) i ścieżek rowerowych, tras wycieczkowych

W 2022 roku odbyła się przebudowa ciągu pieszego Ceglana – Grunwaldzka (przy ogrodach działkowych)

Zakres zadania obejmował:

- prace rozbiórkowe polegające na zdjęciu starych płyt betonowych,
- roboty ziemne wykonane ręcznie i koparką JCB z transportem urobku samochodem ciężarowym,
- ustawienie 400 szt obrzeży chodnikowych o wymiarach 6 x 20 x 100 cm na ławie betonowej z wykonaniem oporu,
- wykonanie podbudowy z mieszanki cementowo piaskowej 2,5 Mpa,
- ułożenie 438 m² nawierzchni z kostki brukowej o grubości 6 cm z wypełnieniem spoin piaskiem,
- prace porządkowe i wyrównanie przyległego terenu

Długość odcinka to 199 m

11. Programy ekologiczne realizowane przez placówki oświatowe (organizowanie wycieczek, pikników konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych).

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. mjr. Henryka Dobrzańskiego "Hubala" w Hrubieszowie w ramach zadania brała udział:

- **w Ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie Świata”**. Jej celem było promowanie idei dbania o przyrodę, edukacja odpadowa oraz inicjowanie działań mających na celu wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, ukazanie skutków zaśmiecania Świata i wyjaśnienie konieczności ochrony środowiska.
- **w VIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Ekologicznego “Mistrz Recyklingu i jego Przyjaciele”**. Konkurs promuje edukację ekologiczną oraz doskonali kompetencje kluczowe takie jak korzystanie z technologii informatycznych czy aplikacji internetowych przekazujących wiedzę ekologiczną, nt. postaw i wzorów ekologicznego postępowania, a także recyklingu surowców naturalnych wykorzystywanych do produkcji nowych technologii.

- **w Ogólnopolskim Konkursie wiedzy o Poleskim Parku Narodowym. Celem konkursu było:** Kształtowanie kompetencji kluczowych, do których zaliczyć można m.in.:
 - planowanie, organizowanie i ocenianie własnej nauki oraz przyjmowanie za nią coraz większej odpowiedzialności
 - poszukiwanie, porządkowanie i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł
 - rozwijanie osobistych zainteresowań
- **w Ogólnopolskim Konkursie Ekologicznym „Bliżej pszczół” oraz Wojewódzkim Konkursie Ekologicznym „Pszczoly znam i o nie dbam”.** Celem w/w konkursów jest popularyzacja wśród uczniów roli pszczoły miodnej w środowisku naturalnym oraz wiedzy odnośnie do możliwości funkcjonowania pszczoły miodnej w industrialnej rzeczywistości. Ponadto zachęcenie młodych ludzi do obserwowania życia pszczół i ich zwyczajów, zaczerpnięcia wiedzy na temat roślin miododajnych i pszczelarstwa oraz uświadomienia młodzieży znaczenia produktów pszczelich dla zdrowia człowieka. bam”.
- **w projekcie ekologicznym „TRADYCYJNY SAD”,** to ogólnopolski projekt edukacyjny organizowany przez Fundację Banku Ochrony Środowiska z myślą o zachowaniu różnorodności biologicznej Polski i zdrowiu społeczeństwa. Projekt polega na poznaniu sadowniczego dziedzictwa polskich ziem i restytucji starych odmian drzew w formie szkolnego minisadu składającego się z co najmniej 5 drzew sadzonych na ogólnodostępnym terenie.

Nadleśnictwo Strzelce w ramach działalności statutowej organizował ogniska dla dzieci, które przyjeżdżają ze szkół w ramach edukacji, wizyty leśnika w szkole, akcje edukacyjne związane z sadzeniem lasu itp.

12. Materiały informacyjnoedukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. mjr. Henryka Dobrzańskiego "Hubala" w Hrubieszowie. Ulotki, plakaty, karty do ćwiczeń, gazetki informacyjne oraz scenariusze lekcji uzyskane w ramach realizacji programu „Godziny wychowawcze ze światem” PAH.

W 2021 roku Nadleśnictwo Strzelce w kwocie 4 813,95 zł zakupiło książki, foldery oraz gadżety w tym opaski, breloki, przybory kreślarskie, a w 2022 roku w kwocie 24 339,97 zł zakupiło książki, foldery oraz gadżety w tym dendrofon, koło fortuny, opaski etc.

3.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji 6 zadań środowiskowych w ramach obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 42. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Stan realizacji
Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii			
Cel: Ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska			
1.	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii).	Miasto Hrubieszów WIOŚ w Lublinie, przedsiębiorstwa, PSP, policja	↑
2.	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemicznoekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom.	Miasto Hrubieszów WIOŚ w Lublinie, PWIS	↓
3.	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	sprawcy awarii, PSP	↔
4.	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego	RDOŚ w Lublinie	↓
5.	Nadzór nad logistyką transportową substancji niebezpiecznych	ITD, zarządcy dróg	↓
Kierunek interwencji: Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych			
6.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Miasto Hrubieszów służby interwencyjne, WIOŚ w Lublinie, Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego policja, PSP, placówki oświatowe	↔

1. Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii).

Na terenie Gminy Hrubieszów zlokalizowany jest jeden podmiot zakwalifikowany do Zakładów Dużego Ryzyka – ORLEN Paliwa Sp. z o. o. z siedzibą w Widelce, 36-145 Widelka 869 Oddział Logistyka Pierwotna Gazu w Płocku ul. Zglenickiego 46a, 09-411 Płock Terminal Gazu Płynnego w Hrubieszowie ul. Piłsudskiego 133, 22-500 Hrubieszów. Na omawianym terenie nie występują podmioty zakwalifikowane do ZZR oraz PSPA.

W omawianym okresie na terenie Gminy Hrubieszów nie wystąpiły poważne awarie przemysłowe oraz zdarzenia o znamionach poważnych awarii.

Delegatura w Zamościu przeprowadzała kontrolę Terminala Gazu Płynnego w Hrubieszowie ul. Piłsudskiego 133, 22-500 Hrubieszów w 2021 roku oraz 2022 roku. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania instalacji oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem.

2. Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemicznoekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom.

W okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2022 roku gmina Hrubieszów nie wspierała jednostek straży pożarnej w przedmiotowym zakresie.

3. Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku

Zadanie jest wykonywane w ramach bieżącej działalności. W omawianych latach nie występowały poważne awarie, a tym samym nie było potrzeby usuwania żadnych skutków.

4. Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego

W raportowanych latach nie realizowano zadania.

5. Nadzór nad logistyką transportową substancji niebezpiecznych

W raportowanych latach omawiane zadanie nie zostało zrealizowane.

6. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. mjr. Henryka Dobrzańskiego "Hubala" w Hrubieszowie przeprowadziła zajęcia dydaktyczno – wychowawcze, gdzie uczono umiejętnego obserwowania środowiska i dostrzegania w nim zmian (lekcje wychowawcze, lekcje przyrody, koło przyrodnicze,) dotyczących problematyki ochrony środowiska. Uczniowie klas podstawowych spotkali się z pracownikiem Parków Krajobrazowych, celem zajęć było uświadomienie uczniom ogromnego znaczenia lasów - gospodarczego, społecznego i przyrodniczego. Pokazanie jak poszczególne elementy przyrody oddziałują wzajemnie na siebie. Przekazanie uczniom, iż leśnicy są świadomi, jak wielkie znaczenie ma zachowanie możliwie dużej różnorodności biologicznej polskich lasów.

4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla gminy Hrubieszów na lata 2021 – 2022 wyznaczył 95 zadań w 10 obszarach interwencji. W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. Podjęto się realizacji 79 zadań. Należy podkreślić, iż wiele zadań wpisuje się w realizację więcej niż jednego strategicznego celu długoterminowego. Znaczna część zadań ma charakter ciągły.

Tabela 43. Ocena realizacji zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska.

Obszar interwencji	Liczba zadań wyznaczonych	Liczba zadań zrealizowanych/ realizowanych	% realizacji POŚ
Ochrona klimatu i jakości powietrza	19	17	89,47%
Ochrona przed hałasem	8	5	62,5%
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	5	4	80%
Gospodarowanie wodami	17	15	88,24%
Gospodarka wodno-ściekowa	7	7	100%
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	4	4	100%
Gleby	6	3	50%
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	11	11	100%
Ochrona przyrody i krajobrazu	12	10	83,33%
Zagrożenia poważnymi awariami	6	3	50%
RAZEM	95	79	83,16%

źródło: opracowanie własne

Stopień realizacji zadań dla gminy Miejskiej Hrubieszów w okresie od 1.01.2021 r. do 31.12.2022 r. wynosi 83,16 %.

W stopniu realizacji zostały uwzględnione zadania z rozdziału „Gospodarowanie zasobami geologicznymi”, jako wykonane ze względu na brak konieczności realizacji zadań z powodu niewystępowania na terenie gminy złóż kopalin, które obejmowały:

- Rekultywacja terenów po zakończonym wydobywaniu,

- Ujawnianie złóż kopalin w celu ich ochrony w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
- Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż.
- Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli

Poniżej zestawiono wydatkowane kwoty na realizację zadań w zależności od obszaru interwencji. Podane sumy dotyczą wydatków majątkowych – inwestycyjnych. Część zadań posiada charakter administracyjny i jest realizowana w ramach bieżącej działalności podmiotów, stąd nie możliwe jest wyszczególnienie dokładnych kwot przeznaczonych na realizację przedsięwzięć.

Tabela 44. Poniesione koszty podczas realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Obszar interwencji	Źródło finansowania	Poniesione nakłady finansowe za lata 2021-2022
		RAZEM [zł]
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Gmina Hrubieszów	1 541 748,89
	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	3 194 082,21
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	54 000,00
	Zakład Energetyki Ciepłej w Hrubieszowie	245 084,95
	Miejska Służba Drogowa	90 875,78
	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	1 361 382,60
	Budżet Państwa	160 162,56
	RFIL	9 700 000,00
	inne	2 500 000,00
	RAZEM	18 847 336,99
	Ochrona przed hałasem	Gmina Hrubieszów
Województwo Lubelskie		73 000,00
Zarząd Dróg Powiatowych w Hrubieszowie		852 852,73
RFIL		2 251 961,13
MDM		588 070,33
RAZEM		4 242 839,62
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	-	-
	RAZEM	-
Gospodarowanie wodami	Gmina Hrubieszów	39 451,00
	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie	199 875,00
	Inne	204 570,93
	RAZEM	443 896,93
Gospodarka wodno-ściekowa	Gmina Hrubieszów	1 564 973,46
	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	2 288 609,49

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Hrubieszów za lata 2021-2022

	w Hrubieszowie	
	RAZEM	3 853 582,95
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	-	-
	RAZEM	-
Gleby	PROW	2 799 503,60
	RAZEM	2 799 503,60
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Hrubieszowie	373 659,03
	RAZEM	373 659,03
Ochrona przyrody i krajobrazu	Nadleśnictwo Strzelce	30 771,12
	CKPS	9 730,80
	RAZEM	40 501,92
Zagrożenia poważnymi awariami	-	-
	RAZEM	-
SUMA		30 601 321,04

źródło: opracowanie własne

5. Ocena systemu monitoringu

W celu oceny wpływu realizacji zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska na poprawę środowiska na terenie gminy Miejskiej Hrubieszów zestawiono wartości wskaźników monitoringu, porównując stan z 2020 roku ze stanem w latach 2021-2022.

Tabela 45. Wskaźniki monitoringu realizacji na terenie gminy Hrubieszów w latach 2021-2022

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania danych	Wartość bazowa (2020)	2021	2022	Tendencja zmian w analizowanych latach
Obszar interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza							
1.	Rozbudowa oświetlenia ulicznego	tak/nie	Urząd Miasta Hrubieszów	tak	tak	tak	
2.	Ztermomodernizowane obiekty użyteczności publicznej	tak/nie	Urząd Miasta Hrubieszów	tak	tak	tak	
3.	Liczba wybudowanych instalacji fotowoltaicznych	szt.	Urząd Miasta Hrubieszów	0	b.d.	b.d.	-
4.	Liczba wybudowanych instalacji solarnych	szt.	Urząd Miasta Hrubieszów	0	b.d.	b.d.	-
5.	Stopień przeanalizowanych mpzp pod kątem budowy farm fotowoltaicznych	%	Urząd Miasta Hrubieszów	0	b.d.	b.d.	-
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem							
6.	Długość dróg gminnych	km	GUS	0	b.d.	40,8	
7.	Długość ścieżek rowerowych	km	GUS	0	2,2	2,2	
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne							
8.	Ilość punktów, w których nastąpiło przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	szt.	WIOŚ w Lublinie	0	1	0	
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami							
9.	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	GUS	123	123	123	
10.	Liczba przydomowych oczyszczalni	szt.	GUS	16	41	41	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Hrubieszów za lata 2021-2022

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania danych	Wartość bazowa (2020)	2021	2022	Tendencja zmian w analizowanych latach
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa							
11.	Długość sieci wodociągowej	km	GUS	0	192,9	204,7	
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne							
12.	Punkty niekoncesjonowanego wydobycia kopalin	szt.	Urząd Miasta Hrubieszów	b.d.	0	0	
Obszar interwencji: Gleby							
13.	Liczba przeprowadzonych postępowań	szt.	Urząd Miasta Hrubieszów	0	0	0	
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów							
14.	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	Mg/rok	Urząd Miasta Hrubieszów	0	38,42	6,60	
15.	Ilość odebranych i zagospodarowanych odpadów komunalnych	Mg/rok	Urząd Miasta Hrubieszów	0	6 164,88	5 925,42	
16.	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci	szt.	Urząd Miasta Hrubieszów	0	0	0	
17.	Liczba zakupionych pojemników do segregacji odpadów do szkół	szt.	Urząd Miasta Hrubieszów	0	b.d.	b.d.	-
18.	Liczba sołectw, w których przeprowadzono działania edukacyjne	szt.	Urząd Miasta Hrubieszów	0	b.d.	b.d.	-
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze							
19.	Powierzchnia gruntów leśnych	ha	GUS	86,85	87,01	87,01	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Hrubieszów za lata 2021-2022

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania danych	Wartość bazowa (2020)	2021	2022	Tendencja zmian w analizowanych latach
20	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej; powierzchnia; ogółem (w miastach i na wsi)	ha	GUS	35,90	35,90	35,90	
Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami							
21.	Liczba zdarzeń mogących powodować poważną awarię	szt.	WIOŚ w Lublinie	0	0	0	

źródło: opracowanie własne

*Gdzie:

kolor zielony – poprawa lub brak zmian przy pozytywnej wartości wskaźnika,

kolor czerwony – pogorszenie lub negatywna wartość wskaźnika.

Podsumowanie

Analizie poddano 95 zadań, które zostały wyznaczone w ramach 10 obszarów interwencji. Podjęto się realizacji 89 zadań. Realizacja Programu kształtuje się na poziomie **89,16 %**, co jest dobrym wynikiem.

Zadaniami niezrealizowanymi były:

1. Opracowanie i wdrażanie planów zrównoważonej mobilności miejskiej,
2. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie Miasto Hrubieszów,
3. Kontrolowanie dopuszczalnych norm emisji hałasu z obiektów działalności gospodarczej,
4. Uspokojenie ruchu na terenach miejskich, poprzez wprowadzenie ograniczeń prędkości oraz inteligentnego sterowania ruchem,
5. Stosowanie zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. ekranów dźwiękochłonnych, przekryć akustycznych, wałów ziemnych i przekopów),
6. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM
7. Zimowe i letnie utrzymanie drożności wód,
8. Identyfikacja alternatywnych miejsc poboru wody do spożycia.
9. Monitoring jakości gleb,
10. Wprowadzenie do mpzp. konieczności ochrony gleb klasy I-II i racjonalnego gospodarowania ich zasobami,
11. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym,
12. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych,
13. Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej,
14. Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemicznoekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom,
15. Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego,
16. Nadzór nad logistyką transportową substancji niebezpiecznych.

Większość zrealizowanych zadań jest długofalowa, to znaczy, że przedsięwzięcia są działaniami ciągłymi (wykonywanymi na bieżąco w ramach potrzeb i dostępnych środków finansowych) i cyklicznymi (corocznymi).

Nakłady poniesione na realizację Programu Ochrony Środowiska w latach 2021-2022 wyniosły ponad 30 mln zł. Władze miasta oraz inne podmioty odpowiedzialne za realizację Programu największe nakłady finansowe przeznaczyły na działania inwestycyjne związane z ochroną klimatu i jakości powietrza m.in., podczas realizacji zadań wynikających z *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej* dla Gminy Miejskiej Hrubieszów, podczas modernizacji istniejących źródeł spalania paliw oraz modernizacji, likwidacji lub wymiany konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych (w tym realizacja Programu „Czyste Powietrze

W celu poprawy jakości powietrza wykonywane były termomodernizacje oraz wymiany źródeł ocieplania budynków znajdujących się na terenie gminy. Rezultat podejmowanych działań znalazł odzwierciedlenie w wynikach monitoringu powietrza, które nie wskazały pogorszenia jakości powietrza. Z drugiej strony B(a)P oraz PM_{2,5} nadal przekraczają poziom docelowy i jest zaliczany do klasy C, natomiast jest to jedynie sygnał, że w strefie lubelskiej istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważnego zanieczyszczenia.

W zakresie ochrony przed hałasem prowadzono działania kontrolne emisji hałasu do środowiska z ciągów komunikacyjnych (drogi oraz linie kolejowe), budowano i przebudowywano drogi krajowe, wojewódzkie oraz gminne i powiatowe. Prowadzono również edukację ekologiczną w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu.

Następnym obszarem interwencji była gospodarka wodno-ściekowa. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Hrubieszowie wykonała budowę, rozbudowę i modernizację sieci kanalizacji sanitarnej w kwocie 2 288 609,49 zł.

W celu zapewnienia wysokiej jakości infrastruktury służącej składowaniu odpadów wzmocniona została kontrola prawidłowego postępowania z odpadami. Na bieżąco realizowano program „*Likwidacja odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Hrubieszów*”.

W obszarze gospodarowanie wodami prowadzono działania monitoringowe i kontrolne. Na bieżąco konserwowano urządzenia melioracyjne oraz cieki wodne.

Gmina wybiera te inwestycje, które z punktu widzenia potrzeb omawianej jednostki samorządu terytorialnego są najważniejsze i najpilniejsze, w stosunku do jakości środowiska i zdrowia mieszkańców. Podmioty wyznaczone do realizacji zadań zawartych w Programie pozyskiwały środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, takich jak: fundusze RFIL, Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa realizacji Programu na terenie gminy Hrubieszów wskazuje m.in. na wzrost długości sieci wodociągowej oraz długość dróg gminnych.

W dalszym ciągu konieczne jest inwestowanie w działania z zakresu ochrony środowiska i kontynuację realizacji wyznaczonych działań. Opracowując nowy Program zaleca się wyznaczenie celów i zadań, które będą przyczyniać się do dalszej ochrony i sukcesywnej poprawy jakości środowiska, uwzględniając możliwości finansowe i organizacyjne poszczególnych jednostek.

Biorąc pod uwagę zawarte w opracowaniu informacje, wskazujące na liczne podejmowane działania oraz wynikająca z nich pozytywne aspekty, realizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hrubieszów za lata 2021-2022 ocenia się pozytywnie.

Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.12.2022 r.).....	12
Tabela 2. Procesy demograficzne w gminie Hrubieszów w latach 2012-2022.....	12
Tabela 3. Bezrobocie na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.....	13
Tabela 4. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.....	17
Tabela 5. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu których leży gmina miejska Hrubieszów.	18
Tabela 6. Charakterystyka JCWPd nr 121.....	21
Tabela 7. Charakterystyka GZWP nr 407.....	21
Tabela 8. Informacje dotyczące obszaru Natura 2000 <i>Dolina Środkowego Bugu</i> występującego na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.....	26
Tabela 9. Pomniki przyrody na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.....	28
Tabela 10. Struktura gruntów leśnych i terenów zieleni na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.....	30
Tabela 11. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.....	32
Tabela 12. Likwidacja nieefektywnych źródeł ciepła - wymiana pieca.....	34
Tabela 13. Likwidacja nieefektywnych źródeł ciepła - wymiana pieca oraz termomodernizacja.....	34
Tabela 14. Liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których zlikwidowano nieefektywne źródło ciepła na paliwa stałe liczone w sztukach i m ² , wraz z podaniem zmiany sposobu ogrzewania.....	36
Tabela 15. Liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których przeprowadzono termomodernizację wraz z likwidacją nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe liczone w sztukach i m ² , wraz z podaniem zmiany sposobu ogrzewania.....	37
Tabela 16. Zaopatrzenie w paliwa gazowe dla gminy Miasto Hrubieszów w latach 2021-2022.....	38
Tabela 17. Dane o sieci gazowej (stan na 31.12.2021-2022 r.).....	38
Tabela 18. Wyniki monitoringu powietrza w strefie lubelskiej przedstawione w rocznych ocenach jakości powietrza.....	39
Tabela 19. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2022 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C).....	40
Tabela 20. Liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których przeprowadzono termomodernizację wraz z likwidacją nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe liczone w sztukach i m ² , wraz z podaniem zmiany sposobu ogrzewania.....	43
Tabela 21. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed hałasem.....	47
Tabela 22. Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonane na potrzeby lokalnej mapy hałasu – wskaźniki krótkookresowe.....	50
Tabela 23. Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonane na potrzeby lokalnej mapy hałasu – wskaźniki długookresowe.....	50
Tabela 24. Wykonanie remontów i przebudów nawierzchni dróg powiatowych na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów w roku 2021.....	51
Tabela 25. Wykonanie remontów i przebudów nawierzchni dróg powiatowych na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów w roku 2022.....	52
Tabela 26. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	55
Tabela 27. Stacje bazowe na terenie gminy Hrubieszów (stan na 23.10.2023 r.).....	57
Tabela 28. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie wodami.....	59
Tabela 29. Wyniki oceny jakości JCWP obejmujących teren Hrubieszów.....	64
Tabela 30. Nieczystości ciekłe na terenie gminy miejskiej Hrubieszów (stan na 31.12.2020-2022 r.)..	66
Tabela 31. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa.....	68
Tabela 32. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarowanie zasobami geologicznymi.....	74
Tabela 33. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gleby.....	76

Tabela 34. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów.....	79
Tabela 35 Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów w 2021 – 2022 roku.....	80
Tabela 36. Zestawienie ilościowe deklaracji na gospodarowanie odpadami komunalnymi w Hrubieszowie.....	81
Tabela 37 Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia	82
Tabela 38. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	82
Tabela 41. Ocena wdrażania „Programu usuwania wyrobów azbestowych” w latach 2018-2022.	84
Tabela 42. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji ochrona przyrody i krajobrazu.	87
Tabela 43. Zestawienie nasadzeń i wycinki drzew na terenie Miasta Hrubieszowa w latach 2018-2022.....	89
Tabela 44. Kierunki interwencji i zadania w obszarze interwencji zagrożenia poważnymi awariami. ..	92
Tabela 45. Ocena realizacji zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska.....	94
Tabela 46. Poniesione koszty podczas realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	96
Tabela 47. Wskaźniki monitoringu realizacji na terenie gminy Hrubieszów w latach 2021-2022	99

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy miejskiej Hrubieszów na tle województwa lubelskiego.....	7
Rysunek 2. Położenie gminy miejskiej Hrubieszów na tle regionów fizycznogeograficznych.	8
Rysunek 3. Układ głównych dróg na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.	10
Rysunek 4. Sieć kolejowa na terenie gminy Hrubieszów.....	11
Rysunek 5. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem. źródło: GUS, opracowanie własne	13
Rysunek 6. Średnie temperatury i opady występujące na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.....	14
Rysunek 7. Róża wiatrów gminy miejskiej Hrubieszów.	15
Rysunek 8. Lokalizacja JCWPd nr 121.	20
Rysunek 9. Lokalizacja GZWP znajdujących się na terenie gminy miejskiej Hrubieszów.....	22
Rysunek 10. Położenie gminy miejskiej Hrubieszów na tle Mapy geologicznej Polski wg. L. Marksa, A. Bera, W. Gogołka, K. Piotrowskiej.....	24
Rysunek 11. Obszary Natura 2000 na terenie gminy miejskiej Hrubieszów (ptasie).....	27
Rysunek 12. Lasy gminy Hrubieszów.	31
Rysunek 13. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszzonego PM10 w województwie lubelskim w 2022 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2022 wykonanego przez IOŚ-PIB.....	39
Rysunek 14. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszzonego PM2,5 w województwie lubelskim w 2022 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2022 wykonanego przez IOŚ-PIB.....	40
Rysunek 15. Lokalizacja źródeł hałasu oraz punktów pomiarowych	49
Rysunek 16. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Hrubieszowa.....	53
Rysunek 17 Punkt pomiarowy PEM ul. Leśmiana 26	56

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.) organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska sporządza gminne programy ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Hrubieszów został przyjęty uchwałą Nr XXIX/238/2020 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Hrubieszów”.

W myśl art. 18 ust. 2 i 3 ww. ustawy organ wykonawczy gminy sporządza, co 2 lata raport z wykonania programu ochrony środowiska i przedstawia radzie gminy. Po przedstawieniu raportu radzie gminy, organ wykonawczy gminy przekazuje go do organu wykonawczego powiatu.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.

	Imię i nazwisko, stanowisko	Data	Podpis
Sporządził (a):	ANNA FRĄCZEK Naczelnik wydz. WGKiŚ		
Sprawdzono pod względem formalno - prawnym:	MARIOLA SADOWSKA radca prawny Urzędu		
Uzgodniono pod względem merytorycznym z naczelnikami wydziałów lub kierownikami jednostek organizacyjnych, których zadań dotyczy lub może dotyczyć treść aktu:			
Sprawdzono pod względem redakcyjnym:	MONIKA PODOLAK Sekretarz Miasta		
Uzgodniono ze Skarbnikiem (gdy projekt aktu związany jest z koniecznością wydatkowania środków z budżetu):	MARTA WOŹNICA Skarbnik Miasta		
Zatwierdzono przez Burmistrza:	MARTA MAJEWSKA Burmistrz Miasta		